

EL QUINZE

de **Público**

Joe Biden,
investido
presidente
de los
EE. UU.

P24

La pressió als hospitals allarga les restriccions

El nombre de pacients ingressats en la tercera onada ha superat els de la segona **P12**

AINA MARTÍ-ACN

“La censura me l’agafo amb esportivitat”

Albert Pla parla de la seva trajectòria i de la situació de la cultura durant la pandèmia **P18**

Tranvía: crónica de dos décadas de bloqueo

Las obras del tramo entre Glòries y Verdguer podrían empezar en noviembre **P20**

“El 14-F no es garanteix ni seguretat, ni salut de les persones ni legitimitat de les eleccions”

Entrevista a Bernat Solé
Conseller d'Acció Exterior, Relacions
Institucionals i Transparència
PÀGINA 6

SOBRE LA INHABILITACIÓ DEL TSJC

“La meva sentència és també per centenars d'alcaldes que van actuar com jo l'1-O fent costat a la ciutadania”

TRIBUNA

Eleccions en pandèmia

Jordi Muñoz

Professor de Ciència Política a la UB

ACN

JOANNA CHICHELNITZKY

El autoconsumo eléctrico, en auge por las bonificaciones

Más de 6.300 instalaciones fotovoltaicas proveen a más de 20.000 casas en Catalunya **PÁGINA 2**

Barrios de Badalona, Girona y Figueres, sin energía durante los momentos de máximo consumo **PÁGINA 4**

Focus **Oligopolio eléctrico**

Instalaciones eléctricas de autoconsumo, en auge por las bonificaciones

La supresión del 'impuesto al sol', la rápida amortización de la inversión y la reducción de la burocracia provocan que Catalunya cuente con más de 6.300 puntos de captación, según el Institut Català de l'Energia, y que surjan iniciativas como las compras vecinales colectivas

Catalunya contaba en septiembre del año pasado con 6.377 instalaciones de autoconsumo fotovoltaico, que permiten el suministro a más de 20.000 casas.

David Rodríguez
BARCELONA

La derogación del impuesto al sol en 2018, el gravamen que penalizaba el autoconsumo eléctrico impulsado por el Gobierno del PP, ha abierto la caja de pandora para la expansión de la energía fotovoltaica a nivel ciudadano. Hasta entonces, la evolución de las instalaciones de autoconsumo se había frenado en seco. Tres años después, las placas están empezando a conquistar de forma progresiva las cubiertas de las casas unifamiliares y las naves industriales. Las bonificaciones fiscales, los bajos precios de las instalaciones y la simplificación de los trámites administrativos han servido como incentivos para el desarrollo de estos proyectos.

Los datos extraídos del estudio *El Autoconsumo fotovoltaico en Catalunya*, elaborado por Paula Rodríguez y David Villar, técnicos del Institut Català de l'Energia (Icaen), muestran que las instalaciones son más viables en las casas unifamiliares, en las que la inversión y la gestión de la energía se retornan en forma de excedente a la red eléctrica. El informe del Icaen corrobora que "en los municipios con un peso más importante de estas construcciones y con mayor nivel de renta por cada 1.000 habitantes es donde más presencia tienen las instalaciones de autoconsumo".

La bonificación del Impuesto de Bienes Inmuebles (IBI) ha sido una de las medidas del Departament d'Empresa de la Genera-

ción legislativa a nivel autonómico y estatal. Así lo expresa el coordinador de la comisión de autoconsumo del Clúster de l'Energia Eficient de Catalunya (CEECE), Pere Soria. La entidad, que agrupa a más de 200 empresas y entidades comprometidas con la sostenibilidad, también se dedica al diseño, la producción del equipo, el montaje y el mantenimiento de instalaciones que faciliten el uso de las renovables. Soria alude al Real Decreto 244/2019, en el que el Gobierno reguló las condiciones del autoconsumo y el impulso de la energía eléctrica: "La normativa ha permitido que la transición energética sea una realidad, pese a que aún encontramos obstáculos a nivel local relacionados con los requerimientos de los modelos de ordenanza municipales".

Instalación de placas fotovoltaicas en un tejado de Raimat, en Lleida.

Con las medidas, el periodo de amortización ha pasado de los siete años a los tres o cuatro

A través de la compra vecinal colectiva, en Raimat se han instalado 70 placas fotovoltaicas

litat que más ha contribuido al boom de estas instalaciones. El Icaen recuerda que ya la aplican 65 municipios catalanes. Empresa asegura que la iniciativa ha precipitado la posibilidad de que los ayuntamientos redacten un modelo de ordenanza que ha suplido la falta de recursos para desarrollar la normativa. Desde el punto de vista del ciudadano, esta opción ha facilitado la rebaja del periodo de amortización de la inversión, que ha pasado de los siete a los tres o cuatro años de media.

Esta travesía hacia un nuevo modelo energético ha ido acompañada de un empu-

jón legislativo a nivel autonómico y estatal. Así lo expresa el coordinador de la comisión de autoconsumo del Clúster de l'Energia Eficient de Catalunya (CEECE), Pere Soria. La entidad, que agrupa a más de 200 empresas y entidades comprometidas con la sostenibilidad, también se dedica al diseño, la producción del equipo, el montaje y el mantenimiento de instalaciones que faciliten el uso de las renovables. Soria alude al Real Decreto 244/2019, en el que el Gobierno reguló las condiciones del autoconsumo y el impulso de la energía eléctrica: "La normativa ha permitido que la transición energética sea una realidad, pese a que aún encontramos obstáculos a nivel local relacionados con los requerimientos de los modelos de ordenanza municipales".

Respecto al Plan Nacional Integrado de Energía y Clima (Pniec), que dibuja un horizonte de adaptación hasta el año 2030, Soria habla de "objetivos ambiciosos". Indirectamente, la pandemia ha favorecido el desarrollo de las instalaciones de autoconsumo eléctricas. "Ha decrecido la demanda energética y ha crecido la penetración de las renovables", recuerda. El año pasado se cerró con un porcentaje récord de producción de energía verde, ya que estas supusieron el

BECQUEL

45,6% del total. “Han pasado la prueba de fuego durante los momentos más duros del confinamiento por la covid-19”, agrega.

El miembro del CEEC aboga por prolongar las bonificaciones fiscales para que la transición sea más efectiva. “Es necesario introducir la armonización bajo el principio de «quien contamina, paga», y plantear que cualquier medida de incentivo vaya encaminada a reducir los impuestos que paga el ciudadano”. Pere Soria aplaude la propuesta del Ministerio para la Transición Ecológica y Reto Demográfico (Miteco) de solicitar 200 millones de euros de los Fondos de Reconstrucción Europeos Next Generation para impulsar el autocosumo eléctrico y 250 más para facilitar la eficiencia energética en poblaciones de menos de 5.000 habitantes. Ahora, solo falta el visto bueno de la Comisión Europea.

La compra vecinal colectiva

De la iniciativa ciudadana ha surgido un proyecto, promovido por la Entidad Municipal Descentralizada (EMD) de Raimat, dependiente de Lleida, que ha permitido instalar 70 placas fotovoltaicas en los tejados, que permitirán un ahorro del 50% en el recibo de la luz, amortizando la inver-

sión en un plazo máximo cuatro años. El reto ha sido posible gracias a la fórmula de la compra vecinal colectiva. El responsable de marketing y comunicación de Becquel –la empresa encargada del proyecto–, Carles Rabada, explica: “Hemos intentado adaptarnos a las necesidades de cada vecino, que han acabado viendo que es una realidad que funciona”. La primera ronda de instalaciones finalizó después del verano del año pasado y ha recibido el apoyo del Ayuntamiento de Lleida, que, además de las tareas de asesoramiento, aplicará una rebaja del 10% en el IBI durante cinco años. “Con esta medida, te están pagando casi la instalación”, matiza Rabada.

En septiembre de 2020, Catalunya contaba con 6.377 instalaciones de autoconsumo fotovoltaico, lo que supone una potencia total de 68,57 MW. Esta supone el equivalente al suministro de 22.440 viviendas durante una hora. El Icaen apunta a un peso cada vez más importante del autoconsumo doméstico. Ahora, el reto pendiente de algunos ayuntamientos es adaptar el decreto de la Generalitat que autoriza la exención de la licencia de obras para iniciar una instalación, siendo necesaria solo la comunicación del proyecto.

La factura de la luz, más cara por el déficit en renovables

Los ingenieros industriales proponen que el Gobierno asuma la parte del recibo que cubre la financiación de la energía verde

D. R.
BARCELONA

La secuencia se repite cada vez que se produce un temporal. En esta ocasión, a partir de la irrupción del Filomena, el incremento del precio de la luz en plena ola de frío reabre la herida del debate tarifario y la formación de los precios de la electricidad. Básicamente, el recibo sube por el incremento de la demanda, pero también por un sistema de asignación denominado marginalista, en el que se penaliza a las energías más baratas de producir, como las renovables, en el momento de la subasta diaria que establece el valor medio del kilovatio por hora. Durante el temporal fue imposible generar energías alternativas, como la eólica o la solar, por lo que los precios aún subieron más, ya que la eléctrica quedó como única opción.

De hecho, el reto del sistema actual de conformación de precios es introducir las renovables en el mercado para dotarlo de estabilidad. En el caso del Filomena, la producción de energía fotovoltaica cayó un 40% en solo una semana, lo que encareció las tarifas por el monopolio suministrador.

Ante este panorama, el colectivo de Enginyers Industrials de Catalunya (EIC) coincide en que “la demanda es uno de los factores de la subida del precio de la luz”. Sin embargo, el presidente de la Comisión de la Energía de la entidad, Josep Maria Montagut, precisa: “Estamos pagando el poco despliegue de las renovables, que tienen una producción más económica”. A esta combinación de motivos, se

añaden la mayor demanda, la puesta en marcha de las centrales de ciclo combinado –por la parada de las renovables– y el aumento del precio del gas. Por eso Montagut cree que una de las soluciones que debería aplicar el Gobierno, y que parece que se está planteando, es “asumir la parte de la factura de la luz que cubre la financiación de las energías renovables”.

La demanda de electricidad alcanzó su máximo histórico en el Estado hace dos semanas. De todos modos, Montagut considera que fue una situación puntual, ya que en el mercado portugués, que sirve como indicador para la evolución de la península Ibérica, la demanda también se ha reducido. Para amortiguar el aumento temporal de los precios de la luz, las asociaciones de consumidores recomiendan revisar a la baja la potencia contratada, lo que permite un ahorro de hasta 50 euros anuales reduciendo solo un kilovatio por hora.

ROGER SEGURA-ACN

Falset durante el Filomena.

Montagut (EIC):
“Estamos pagando el poco despliegue de las renovables”

Revisar a la baja la potencia contratada permite ahorrar hasta 50 euros anuales

Focus **Oligopoli elèctric**

Quan viure en un barri obrer significa quedar-te sense llum

Barris de Badalona, Girona i Figueres es queden sense energia durant els moments de màxim consum. Els veïns assenyalen la falta d'inversions d'Endesa, mentre l'elèctrica atribueix els talls a les sobrecàrregues produïdes per veïns enganxats a la xarxa il·legalment

Maria Rubio
BARCELONA

Ha marxat la llum, Maria. Fa cinc minuts". La impotència envaeix de nou la Sònia, una veïna del barri de Sant Roc, a Badalona, que mostra amb unes fotografies per Whatsapp com se les empesca per il·luminar casa seva amb una llanterna de piles. Com ella, els habitants dels blocs del seu carrer s'han quedat sense electricitat de nou després de dinar, com sempre: "Cada dia compto els minuts". El de Sant Roc no és l'únic barri que pateix talls de subministrament, també passa al Culubret, a Figueres, a Font de la Pólvara, a Girona, i a altres de tot l'Estat. Endesa culpa de la situació les sobrecàrregues pels domicilis enganxats il·legalment a la xarxa, així com al cultiu de marihuana, que fan que es tan-

qui l'aixeta d'energia, mentre els veïns segueixen patint talls de llum amb independència de si paguen les factures o no i demanen ajudes socials.

La Sònia és asmàtica i fa un mes que no es recupera d'una bronquitis produïda pel fred: "Les cases són neveres. No dormo bé del fred. I pago les factures!", explica per telèfon per evitar sortir al carrer amb les baixes temperatures. No és l'única persona vulnerable al barri. També ho és el pare del Mohammed i l'Anis Ariful, que ens acompanyen en una visita: "El nostre pare és diabètic, camina amb croses i no hi veu bé. L'altre dia va caure al lavabo perquè era fosc". Tampoc ho tenen fàcil els que teletreballen. L'Anis, per exemple, tem per la seva feina telemàtica de professor: "Com se suposa que he de carregar el portàtil o connectar-me a internet?", pregunta.

El sol del gener escalfa la façana d'uns blocs de pisos construïts durant el franquisme per acollir barraquistes de Montjuïc i el Somorrostro que acusen el pas del

temps i l'abandó institucional. Desenes de persones es recolzen a les parets i absorbeixen l'escalfor del sol abrigats amb anoracs i bufandes. "És dimecres al matí i no sóc aquí per gust. Recullo ferralla, però amb el confinament ho tinc molt complicat", explica un home, cansat dels periodistes que surten del barri per publicar la seva història, mentre que cap operari d'Endesa hi entra a arreglar la situació: "Al final perdrem el cap". Un parell de blocs més enllà, el Luis fuma un cigarret, preocupat: "No estic portant els nens a l'escola perquè no els puc posar roba neta, és antihigiènic. I ara què? Vindrà la DGAIA a prendre-me'ls?".

A Sant Roc, els veïns fa més d'un mes que protesten pels talls, però un gran desplegament policial n'ha dissuadit molts de persistir. La pandèmia tampoc està posant les coses fàcils al barri de la Font de la Pólvara, a Girona, on segons la Pamela Hidalgo, portaveu de l'associació de veïns, la gent gran té por del virus. Tot i això, els veïns es manifestaven durant el primer dia del temporal Filomena contra els talls "en plena onada de fred": "Portem set anys així. El 2013 n'hi havia pocs, però ara cada cop és pitjor. Els nens pateixen, i la gent gran. No podem escalfar-nos, ni guardar el menjar". Hidalgo explica com una dona gairebé es va ofegar quan la llum va marxar a mitja nit i el respirador que utilitza es va apagar: "El seu marit i el seu fill no descanen vigilant que no se'n vagi la llum".

Endesa en culpa els veïns

Per què hi ha aquests talls i per què penalitzen veïns que estan al dia de les factures? Endesa els atribueix a "connexions irregulars" que provoquen sobrecàrregues i que generen "una interrupció preventiva del subministrament" que afecta barris sencers perquè no es produeixi un incendi. Els veïns, però, estan convençuts que la xarxa és deficitària i que no s'han fet les inversións pertinents: "Aquí no venen tècnics. Quan arriben, venen escortats per la policia. No sé de què tenen por, si quan entren els aplaudim!", diu Mohammed. A Sant Roc senten que els fan fora: "Quan ja no s'hi pugui viure, arribarà un inversor a construir pisos", afegeix. La Pamela també creu que hi ha un tracte desigual a la seva ciutat: "Crec que hi ha hagut un abandonament social. Això no hauria passat a altres barris de Girona".

Qui també ha alçat la veu davant l'agreujament del problema han estat els tres ajuntaments més afectats de Catalunya, amb colors polítics molt diferents. L'Ajuntament de Girona, liderat per Marta Madrenes (JxCat), ha optat per encarregar una auditoria externa cedint a la pressió dels veïns per dirimir si la xarxa no està en bon estat i per forçar Endesa a assumir obres de sectorització. L'Ajuntament de Figueres, governat per una coalició d'esquerres entre ERC, PSC, Guanyem Figue-

Pamela Hidalgo: "Hi ha gent enganxada a la xarxa perquè Endesa els va treure el comptador"

Mohammed Ariful: "Els tècnics venen escortats de la Policia a Sant Roc; però si els aplaudim!"

Pere Caselles: "De marihuana n'hi ha a tot l'Empordà, també en barris on no hi ha talls"

Marques d'una foguera que alguns veïns de Sant Roc utilitzen per escalfar-se a la nit.

Manifestació dels veïns del Culubret arribant a l'Ajuntament de Figueres, el 2018.

res i Canviem Figueres, ha optat per obrir un pressupost de 60.000 euros per a ajuts socials, mentre que l'Ajuntament de Badalona, amb el PP de Xavier García Albiol al capdavant, centra gran part del seu discurs a perseguir les plantacions de marihuana, ja que les considera un dels problemes principals.

Els ajuntaments demanen que les persones que punxen la llum regularitzin la seva situació, com explica la regidora de Drets Socials de Girona, Marta Pi: "Hem dit que ajudarem a cobrir el cost dels comptadors, però no estem aconseguint motivar els veïns", lamenta. La portaveu de l'Aliança contra la Pobresa Energètica, Maria Campuzano, recorda que les elèctriques no poden tallar la llum per impagament: "Molts d'ells potser no saben que si es regularitzen és il·legal que els tallin la llum". Però aquests veïns no tenen gaires incentius per fer-ho en la situació actual: "Pago 200 euros al mes i no tinc llum! Hi ha molta gent que ara hi està enganxada perquè fa uns anys els van treure el comptador. No

La Font de la Pólvora denunciarà

L'associació de veïns de la Font de la Pólvora, a Girona, prepara una denúncia contra Endesa per haver deixat sense subministrament elèctric persones que estan al dia dels pagaments: "Si algú fa les coses malament, no és culpa de la ciutadania", denuncia la Pamela Hidalgo, portaveu de l'organització.

se'n fien. Prefereixen comprar-se un motor de gasolina que pagar a Endesa".

Endesa també atribueix aquestes sobre-càrregues a les plantacions de marihuana en aquests barris, com també fa Albiol amb Sant Roc. Per contra, l'Ajuntament de Badalona considera que el principal problema d'altres barris com la Pau o el Centre, que també han patit talls puntuals, és que tenen una xarxa que "ha quedat obsoleta". "Ens volen criminalitzar. Aquí qui no està actuant per erradicar el problema del tràfic és la Policia i els serveis socials", denuncia Mohammed. També creu que és un enfocament erroni el vicecalde de Figueres, Pere Caselles, sobre els talls al Culubret: "De marihuana n'hi ha a tot l'Empordà. S'han trobat grans plantacions a altres indrets, com la de la Marca de l'Ham a Figueres, i allà no hi ha talls de llum". Caselles creu que l'argument del tràfic de drogues serveix per esquivar l'atenció dels veritables focus: "No tot és culpa del tràfic. La situació de pobresa derivada de la covid-19 és crítica, i la manca d'inversions també".

Els barris afectats pels talls fan pinya

La situació que viuen als barris del Culubret (Figures), Sant Roc (Badalona) i la Font de la Pólvora (Girona) es repeteix en altres de Madrid, Granada, Almeria o Sevilla. "Tots són barris abandonats per l'Administració, molt humils, al marge de les ciutats, i que no tenen el focus mediàtic que sí que tenen altres llocs de la ciutat", explica la portaveu de l'Aliança contra la Pobresa Energètica (APE), Maria Campuzano. Ara han signat un manifest per reclamar al Govern espanyol que s'encarregui d'aturar els talls de subministrament. L'activista creu necessari fer auditories externes per analitzar en profunditat l'estat de la xarxa, així com que sigui l'empresa qui assumeixi els costos d'instal·lar generadors mentre no se soluciona el problema. Altres vies passen per la sectorització, que implica subdividir la xarxa perquè un tall de subministrament no deixi sense energia tot el barri, com s'està fent a Girona, on han aconseguit el compromís perquè Endesa tiri endavant les obres.

Entrevista **Bernat Solé**

El conseller Bernat Solé, al seu despatx al Departament d'Acció Exterior, al complex del Palau de la Generalitat.

“Ho hem fet tot, no és moment per generar falses expectatives amb solucions per votar que la llei no permet”
Bernat Solé

Conseller d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència

Ferran Espada
 BARCELONA

El conseller d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència, **Bernat Solé** (Agramunt, 1975), es va fer càrrec del departament fa 10 mesos després de la destitució del seu antecessor. Malgrat el pes de la política exterior en les seves competències, serà la responsabilitat en processos electorals la que marcarà sense cap dubte el seu càrrec. Per haver d'organitzar unes eleccions al Parlament en plena pandèmia, per l'ajornament electoral decretat i la polèmica suscitada i per l'embolic judicial generat amb el ball de dates entre el 14 de febrer i el 30 de maig. Tot plegat ho analitza en aquesta entrevista tot just quan el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya ha ratificat la suspensió cautelar del decret d'ajornament pel 30 de maig i abans que l'alt tribunal prengui una decisió definitiva sobre la data electoral, dictamen que es produirà abans del 8 de febrer. Hores d'ara les eleccions al Parlament se situen en el 14 de febrer, sense que això vulgui dir que no es pugui acceptar a última hora l'ajornament. Un TSJC que, a més, mentre deliberava sobre l'embolic de les dates electorals feia pública també aquest dijous la sentència d'inhabilitació d'un any per a Solé, per la seva actuació com a alcalde d'Agramunt durant el referèndum de l'1-O generant un nou xoc entre les forces independentistes i el Govern amb el poder judicial.

Aquesta entrevista era per parlar de la situació del procés electoral en mans del TSJC. I tot just aquest dijous aquest mateix tribunal l'ha sentenciat a una inhabilitació d'un any i una multa de 16.800 euros per desobediència durant la seva actuació com alcalde d'Agramunt en el referèndum de l'1-O. Com ho valora?

Vaig fer el que van fer la major part d'alcaldes i alcaldesses d'aquest país, estar al costat de la ciutadania. I tornaria a fer-ho, perquè el que no s'ha de desobeir mai és la voluntat del poble. És un deure democràtic com a representants públics. El TSJC em sentència a mi, però aquesta és també una sentència a centenars d'alcaldes que van fer com jo l'1-O, fent costat a la ciutadania. I als dos milions de persones que van votar.

Acceptarà la sentència? Com afecta ara això en ple embolic sobre el procés electoral?

No renunciaré a cap via per defensar-me d'una sentència injusta. Continuaré al capdavant de les meves responsabilitats ara més que mai. La judicialització no s'atura i afecta tots els àmbits. Però l'única sortida per resoldre el conflicte polític és l'amnistia i l'autodeterminació, i no a través dels

Solé analitza la seva inhabilitació i les dificultats d'organitzar unes eleccions en plena pandèmia i l'embolic judicial generat amb l'ajornament inicial i el ball de dates entre el 14 de febrer i el 30 de maig

JOANNA CHICHELNITZKY

jutjats. La democràcia és l'única via, perquè la repressió ens enforteix. La democràcia és impugnable.

L'ajornament inicial i la posterior intervenció judicial en el procés electoral ha generat un embolic en la ciutadania, que ja no sap quan ha de votar. El preocupa? Es podia haver evitat?

Efectivament, per això demanem que el tribunal resolgui al més aviat possible. Des del Govern es va prendre la decisió de l'ajornament de les eleccions a partir d'una documentació jurídica molt robusta realitzada per la Comissió Jurídica Assessora. I es posava de manifest que unes eleccions el 14 de febrer no garanteixen la seguretat i la salut de les persones. I, d'altra banda, sobre la base que no es garantia la legitimitat de les eleccions. El 21 de desembre passat ja es va fer un acord unànim de totes les forces polítiques, aprovat després pel Procicat, que en un escenari com l'actual es plantejava l'ajornament d'eleccions. Ningú ho va impugnar. I en el decret de convocatòria ja s'obria la porta a l'ajornament en una situació epidemiològica molt desfavorable, i tampoc va ser recorregut.

Per què van decidir l'ajornament per al 30 de maig?

La decisió presa pel Govern en el seu moment era fruit de l'anàlisi de tots els informes que qüestionaven la seguretat i la legitimitat de les eleccions el 14 de febrer en aquestes condicions de pandèmia. I després d'escoltar tots els partits, que de forma unànime es van manifestar a favor d'ajornar les eleccions. I que de forma majoritària van optar pel 30 de maig com a finestra de seguretat. I també vam escoltar els professionals de la salut, que durant moltes setmanes han advertit que celebrar unes eleccions el 14 de febrer no era la millor decisió.

Què els ha comportat la suspensió del decret d'ajornament de les eleccions per al 30 de maig per part del TSJC?

Un cop dictada la interlocutòria del TSJC, en quedar sense efecte el decret de suspensió i ajornament d'eleccions per al 30 de maig, hem reactivat tots els tràmits i dispositius electorals que ja s'havien posat en marxa de cara al 14 de febrer. Per responsabilitat i també per donar certeses a la ciutadania a l'espera de la decisió definitiva del Tribunal.

Creu que el PSC ha incentivat amb la seva posició discrepant la presentació de recursos contra l'ajornament?

El dret a recórrer és legítim i, de fet, la majoria, per no dir totes les eleccions gairebé sempre compten amb algun tipus de recursos, que habitualment queden desesti-

mats. En aquest cas els recursos qüestionen l'ajornament de les eleccions, i evidentment les declaracions que han fet dirigents del PSC no hi ajuden. Que el ministre Illa es posi el barret de ministre al matí i demani a la ciutadania que extremi les mesures perquè la situació epidemiològica és dramàtica, i a la tarda es posi el barret de candidat i demani que se celebrin les eleccions al març, vol dir que anteposa els interessos partidistes als interessos generals de la ciutadania.

És una anomalia democràtica que el TSJC imposi la data electoral en contra del criteri de tots els partits?

El Tribunal pot qüestionar o no la capacitat del Govern de signar un decret d'ajornament. En cap cas li correspon determinar una data. I seria absolutament incoherent fixar una data alternativa al 30 de maig o al 14 de febrer, com volia el PSC.

Vostè és conseller d'Acció Exterior. Què passa al món amb les eleccions? Catalunya és una excepció?

En l'observació internacional, el que veiem és que aquells països que han celebrat eleccions han pogut escollir una finestra de seguretat. En el cas de Catalunya això no ha estat possible. El 14 de febrer és una data que no va determinar el Govern, sinó que és fruit d'un automatisme generat a partir de la inhabilitació del president Torra.

Al mateix Estat espanyol ho van poder triar el País Basc i a Galícia. Per què ells van poder suspendre i ajornar, i Catalunya té tants de problemes per fer-ho?

Perquè no es va interposar cap recurs. És l'única diferència. Hi va haver unanimitat dels partits, com aquí, però no hi va haver cap recurs. A Catalunya s'han presentat una sèrie de recursos per les motivacions que tots coneixem.

A quines motivacions es refereix?

Entenc que les motivacions que inspiren aquests recursos van més enllà del debat sobre la preservació de la salut de les persones. Estic convençut que, si les persones i les organitzacions que els han presentat analitzessin a fons els informes, molt probablement no els haurien presentat.

Ha faltat previsió per part del Govern per poder fer les eleccions el 14 de febrer? Alguns partits de l'oposició, i fins i tot algunes veus de JxCat, els acusen de no haver buscat fórmules per votar en seguretat, com per exemple el vot telemàtic o la doble jornada electoral. És així?

Miri, no són moments per generar falses expectatives. Nosaltres hem treballat dins l'encotillament que ens fixa la LOREG [Llei orgànica del règim electoral general]. I

hem estirat fins al màxim, en la mesura del possible, la legislació vigent. I dins d'aquest marc, hem adoptat totes les mesures possibles. De fet, algunes les hem demanat i se'ns ha negat.

Com quina?

L'enviament anticipat de la documentació genèrica als ciutadans de l'exterior, perquè disposin de més dies per efectuar el seu vot.

A què es refereix quan parla de generar falses expectatives?

A proposar falses solucions, com ara urnes mòbils, dos dies de votació o el vot telemàtic. Perquè les persones que ho plantegen són plenament coneixedores que això requereix una modificació legislativa al Congrés dels Diputats i amb una majoria de dos terços, que ara com ara no hi és. Fins que aquestes mesures no siguin una realitat viable, no podem generar falses expectatives a la ciutadania, perquè encara estem generant més incerteses.

El vot electrònic ja s'havia plantejat, però no es va acceptar. Sobta que ara hi hagi crítiques per no disposar-ne.

Si tinguéssim el vot electrònic, probablement no hi hauria cap debat sobre si fer o no les eleccions del 14 de febrer. Però requereix una reforma de la LOREG per la majoria reforçada. Al seu dia el Govern va presentar un projecte de llei al Parlament per habilitar el vot electrònic per a la ciutadania resident a l'exterior. Va tenir l'esmena a la totalitat del PSC, Ciutadans i el PP. I això el fa inviable.

Però hi ha altres mesures que sí que es podrien haver habilitat i no s'han pres.

S'ha fet tot. Buscant fins a l'últim racó de la legislació vigent per trobar mesures que se'ns permeti aplicar en matèria electoral.

Per altra banda, alguns partits critiquen que no s'extremin més les mesures per reduir la pandèmia de cara a les eleccions, però també critiquen les restriccions que s'han hagut d'aplicar.

Quines són les mesures que preveuen per votar en seguretat el 14-F o el 30-M?

Hem elaborat uns protocols de seguretat en què es determina la distància a què han d'estar els membres de les meses electorals, la distància que hi ha d'haver entre les meses, hem fixat recorreguts de seguretat als col·legis electorals quan els ciutadans vagin a votar, fent que s'entri per un punt i se surti per un altre, a més d'habilitar espais d'espera a l'exterior. Per altra banda, hem treballat molt amb el municipalisme per poder posar a disposició espais grans i ventilats, i per incrementar el nombre de col·legis electorals, de manera que això permeti reduir el cens en aquells que era massa elevat, sobretot a les grans ciutats, i especialment a Barcelona.

I com han pensat protegir els membres de les meses electorals i facilitar el vot de la gent positiva de covid-19?

Aquí també hem establert protocols de seguretat amb equips de protecció epidemiològica per als membres de les meses electorals i hem organitzat una jornada electoral basada en franges horàries recomanades. De 10 a 12 del matí per a la votació de persones vulnerables, de 12 del migdia a 6 de la tarda per a la població general, i de les 6 fins a les 8 es recomana que votin les persones positives de covid o que estiguin en quarantena per contacte directe. A part d'això, hem fet una campanya institucional potent per fomentar el vot per correu. I a més hem mirat de facilitar-lo al màxim. Per primer cop el ciutadà pot demanar el vot per correu des de casa amb un certi-

“La meva sentència és també per centenars d'alcaldes que van actuar com jo l'1-O”

“El 14-F ni es garanteix la seguretat i la salut de les persones ni la legitimitat de les eleccions”

“Salvador Illa avantposa els interessos del partit als interessos de la ciutadania”

JOANNA CHICHELNITZKY

Entrevista **Bernat Solé**

ficat electrònic i pot efectuar el vot també des de casa amb l'entrega al funcionari de correus, que l'hi vindrà a buscar. De moment, la meitat dels que han demanat el vot per correu ho han fet de forma telemàtica. I caldria afegir la possibilitat de l'enviament d'una tramesa única de paperetes als domicilis perquè la ciutadania pugui portar el vot preparat des de casa. Qui digui que no s'ha fet tot el que es podia fer amb la legislació vigent no és coherent amb la veritat.

Això vol dir que l'operatiu no variarà en funció de cap data. Què els preocupava, doncs, del 14 de febrer per decretar l'ajornament?

El 21 de desembre vam aprovar un protocol acordat unànimement per tots els partits i assumit pel Procicat, que incloïa nou escenaris. D'aquests, en dos casos generats per una situació epidemiològica molt greu s'aconsellava no celebrar eleccions perquè la percepció de perill de la ciutadania a l'hora d'anar a votar de forma presencial podia posar en risc la legitimitat del procés per una abstenció important. A més de forçar un alt nombre de ciutadans contagiats a anar als col·legis electorals. És el que es va preveure, i el mateix decret de convocatòria ja obria la porta a l'ajornament si es donava la situació epidemiològica que ara s'apunta per al 14-F. No estem dient ni fent res que no es preveïés el 21 de desembre.

La possible alta abstenció és una de les preocupacions del 14 de febrer?

Evidentment. Un dels principals indicadors perquè unes eleccions siguin legítimes és que la participació sigui semblant o assimilable a la d'altres comicis de la mateixa cambra. S'entén que hi pot haver una davallada fruit de la situació que vivim, però no seria acceptable que la participa-

“La majoria de països que han fet eleccions han pogut escollir una finestra de seguretat”

“Si tinguéssim el vot electrònic no hi hauria debat, però PSC, Cs i PP el van tombar”

ció fos molt més baixa de l'habitual en unes eleccions al Parlament. Com tampoc ho seria que es restringís el dret a vot a una part important de la ciutadania.

Des d'alguns partits polítics se'ls retreu que a Portugal sí que es podrà a votar. Què han fet diferent allà?

Sobre les eleccions a Portugal cal dir que la Constitució portuguesa no permet explícitament un canvi de data electoral perquè ve fixada de forma automàtica. Però cal tenir present que Portugal anirà a votar deixant a milers de persones sense dret a vot per contagi. Estem parlant d'entre 50.000 i 100.000 persones que no podran votar.

Això va passar en un cert grau al País Basc i a Galícia. Garanteix que a Catalunya podrà votar tothom, al marge de la data?

Hem treballat per a això, i no contemplem unes eleccions on es limiti el dret de vot a ningú. Però per això vam establir que en set dels nou escenaris podíem garantir el vot de tothom, i la ciutadania es podria sentir segura per anar a votar. I en dos casos, el de confinament domiciliari o el d'una gran restricció de l'activitat social, com es preveu el 14 de febrer, això no era possible.

Algun dels recursos i el mateix PSC, precisament, han posat en dubte que la restricció d'activitat social sigui suficient. Es critica que es pugui anar al cinema o en metro i en canvi no es pugui votar.

Però anar a votar requereix complir tres objectius fonamentals: preservar la seguretat i la salut de les persones, garantir el dret al vot de tothom i que siguin unes eleccions legítimes, i per això no hi pot haver la percepció de por a l'hora d'anar a votar. Qui té sensació de por pel fet d'anar al cinema no hi va, i no passa res. Si això passa en el cas d'un esdeveniment, s'està restringint un dret fonamental.

Però no caldria més restriccions socials per rebaixar la pandèmia i anar a votar amb més seguretat?

Les mesures que pren el Procicat no han de respondre mai a una convocatòria electoral. Les mesures del Procicat han de respondre a la necessitat real de la ciutadania de cada moment.

Per què no es va poder trobar una data unànime? Si el PSC proposava el març i el Govern el maig, no es podia haver trobat la unanimitat, per exemple a l'abril, com proposava el PDeCAT?

És que la data no depèn dels interessos dels partits. No se'n tria una o altra en funció de casar interessos. La data depèn exclusivament de criteris sanitaris. I des del Departament de Salut se'ns ha dit molt clarament que la finestra de seguretat se situa a mitjans o a finals de maig. És per aquest motiu que es proposa la data del 30 de maig, que té el consens majoritari dels partits. En el cas del PDeCAT, la diferència és lleugera, perquè proposaven finals d'abril o principis de maig. En el cas del PSC es proposava el mes de març i, des del punt de vista epidemiològic, no tenim cap garantia que estiguem en una situació favorable.

Més enllà del debat de dates, el PSC els ha acusat que volien canviar les regles del joc amb l'ajornament per no limitar-se a un canvi de data, sinó d'obrir la porta a canvis en les candidatures.

Les regles del joc en cap cas es canviaven, simplement s'adaptaven a la nova data. Potser quan es parla en aquests termes hi ha un interès partidista més que la preocupació per la salut de les persones.

Com valora que membres del Govern espanyol carreguessin contra l'ajornament? El ministre de Justícia va parlar de “suspensió de la democràcia”.

Bé, ja hem vist com canviaven de criteri en molt poques hores. En un inici parlaven d'un atac a la democràcia i tot seguit van començar a declinar fer comentaris sobre

la qüestió. Això demostra que no hi ha un fonament jurídic ni una raó de pes per anar en contra del decret d'ajornament.

Una llei electoral pròpia per a Catalunya, que no s'ha assolit en 40 anys, hauria evitat tants problemes?

Probablement hauria estat lleugerament diferent, però no es pot oblidar que les lleis electorals s'han d'ajustar al marc que defineix la LOREG, i això fa que en els elements essencials el marge de maniobra sigui poc. Per aquest motiu reivindiquem tenir la capacitat de legislar amb la màxima extensió.

El vot de l'exterior en les eleccions al Parlament serà encara més una fita gairebé impossible amb la pandèmia, que se suma als impediments habituals?

El vot a l'exterior quedaria resolt amb el vot electrònic. Però no cal generar falses expectatives, perquè ara mateix no és possible. Com a mesura per millorar la situació, vam demanar que es pogués anticipar l'enviament de la documentació genèrica abans de la proclamació definitiva de les candidatures. Per guanyar uns dies i facilitar el vot amb més temps. Depèn de la Junta Electoral Central. També hem demanat l'ampliació dels horaris dels consultats i les ambaixades.

El llarg procés electoral que arrosseguem fa que el Govern estigui en funcions fa molts mesos, i això dificulta l'acció, per exemple per fer pressupostos. No els preocupa això?

Nosaltres hem demanat reiteradament que calia fer eleccions al més aviat possible. Però és prerrogativa del president de la Generalitat, que va decidir no convocar-les, i cal respectar-ho. Jo no posaré en dubte aquest dret. A partir d'aquí, la inhabilitació del president Torra ens ha abocat a una data automàtica, que és la del 14 de febrer. I la situació va requerir plantejar l'ajornament. Soc el primer interessat a celebrar les eleccions quan toquen i al més aviat possible, però cal posar al davant l'interès general de la ciutadania.

“No hi pot haver la percepció de por a l'hora de votar, això restringeix un dret fonamental”

“La data de les eleccions no depèn dels interessos dels partits, depèn de criteris sanitaris”

Bernat Solé, durant l'entrevista amb 'El Quinze', al despatx d'Acció Exterior.

JOANNA CHICHELNITZKY

Eleccions en pandèmia

Jordi Muñoz

Professor de Ciència Política a la Universitat de Barcelona

Des del començament de la pandèmia els governs han pres moltes decisions inèdites. Moltes d'elles han afectat greument l'economia, i d'altres les llibertats individuals i l'equilibri entre els diferents poders. Els governs de tot arreu han acumulat poders que no tenien, i han imposat mesures com el toc de queda o la limitació de moviments. La majoria de la ciutadania ha acceptat aquestes restriccions en la mesura que eren necessàries per contenir el virus. Tot i així, convé ser sempre conscients de les renúncies, i que la

societat civil es mantingui vigilant, no fos cas que les restriccions s'allarguessin més del compte o s'aprofitessin amb altres objectius. Amb la vacunació en marxa, el temps de restriccions d'aquesta mena aviat hauria de quedar enrere. Però encara queden uns mesos d'excepcionalitat.

Els Estats Units i Catalunya

Un dels efectes polítics de la pandèmia ha estat, en molts països, l'ajornament d'eleccions. Almenys 70 països i territoris arreu del món han ajornat les dates de les eleccions per raons vinculades amb la pandèmia. Aquests ajornaments poden ser problemàtics, especialment en casos en què tenen legislatures esgotades. Quan Donald Trump va suggerir la possibilitat d'endarrerir les eleccions presidencials, es va despertar una forta onada d'indignació. En un sistema com el nord-americà, els terminis són fixos i la legislatura s'acaba quan s'acaba. És un cas semblant al dels ajuntaments a casa nostra. A

més, a ningú se li escapa que aquesta voluntat per part de Trump s'inseria en un context en què el ja expresident nord-americà anunciava que no reconeixeria fàcilment una derrota i, per tant, de preocupació general per la democràcia dels Estats Units.

L'ajornament electoral a Catalunya, tot i que no és desitjable, es dona en un context totalment diferent. En primer lloc, perquè els quatre anys de legislatura no estan esgotats. I per tant les eleccions convocades per al 14 de febrer són unes eleccions avançades. Sembla raonable que l'avançament electoral es produeixi en un moment de baixa circulació del virus, perquè donarà molta més seguretat als votants i, sobretot, als membres de les meses. Endarrerir les eleccions allargava una situació d'interinitat, amb el Parlament dissolt i el govern en funcions, i per tant no és una situació ideal. Però celebrar-les en un context d'hospitals saturats i alta circulació del virus és potencialment molt problemàtic.

Incertesa i dubtes

Com en tot el que ha passat en aquests mesos de pandèmia, constantment els poders públics –i els ciutadans– s'enfronten a dilemes difícils de resoldre, perquè no hi ha solucions ideals. Per això hauria sigut desitjable que tots els partits cooperessin a trobar un consens, en lloc de maniobrar, de manera més o menys dissimulada, per forçar que se celebrin les eleccions enmig de la tercera onada per interessos partidistes, com ha fet el PSC. La judicialització de la qüestió, lluny de contribuir a una solució raonable, no ha fet més que augmentar la incertesa i els dubtes de la ciutadania. I fer més imprevisible i complexa l'organització dels comicis.

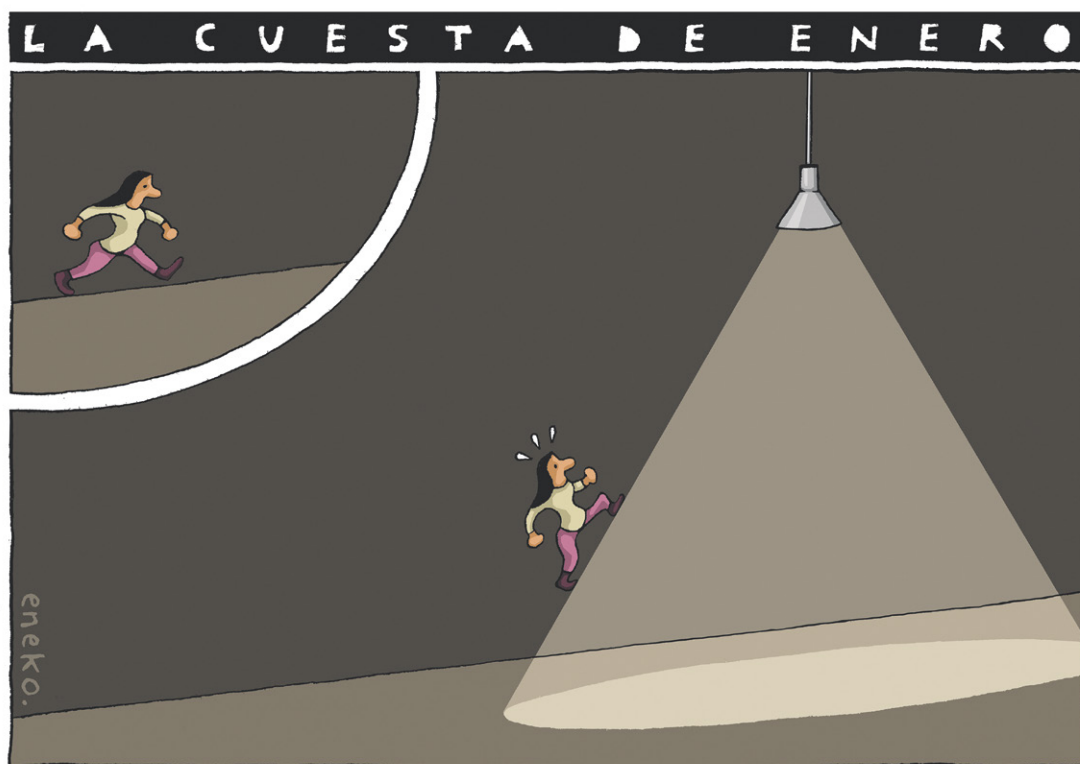
Les eleccions són una cosa molt seriosa i els partits tenen l'obligació de preservar-les de les seves baralles constants. Un mínim sentit institucional hauria aconsellat acceptar les recomanacions de salut pública per buscar una data adient, en un termini curt de temps. Les comparacions forçades amb contextos com el de

“Les eleccions són una cosa molt seriosa i els partits tenen l'obligació de preservar-les de les seves baralles constants. Un mínim sentit institucional hauria aconsellat acceptar les recomanacions de salut pública per buscar una data adient, en un termini curt de temps”

Trump en aquest cas s'acosten al ridícul: no hi ha cap govern que es vulgui perpetuar en el poder, ni la legislatura està esgotada. Calia, només, una mica de sentit comú per trobar un acord raonable i, per una vegada, no tacar el procés electoral.

Ara bé, en tota aquesta confusió s'han obert debats que són interessants. Tenen a veure amb la manera com organitzem les eleccions a casa nostra. Em refereixo a la possibilitat d'establir el vot anticipat, incorporar urnes mòbils per a les persones amb mobilitat reduïda, o adoptar el vot electrònic. Tot això, però, són debats de fons que no es poden resoldre en el curt termini. Sobretot el del vot electrònic, perquè té implicacions molt importants per a la seguretat que cal resoldre abans de fer passos en fals. Sobretot si el que es proposa és el vot remot. És a dir, que cadascú pugui votar des de casa, perquè això planteja reptes importants per evitar frau i suplantacions de personalitat que no es poden banalitzar. L'ajornament electoral d'uns pocs mesos no és ideal, però sembla una opció més raonable que no la de forçar a votar en un context de pic de contagis i, sobretot, és molt més raonable que haver precipitat canvis legislatius que haurien pogut comprometre la seguretat del procés electoral.

El dibuix de l'Eneko

EL QUINZE

de **Público**

PUNTUALS, PROPERES I POPULARS

Biblioteques

BARCELONA

Bib. Ateneu Barcelonès
Bib. Barceloneta-La Fraternitat
Bib. Bellvitge
Bib. Bon Pastor
Bib. Camp de l'Arpa-Caterina Albert
Bib. Can Rosés
Bib. Canyadó i Casagemes-Joan Argenté
Bib. Canyelles
Bib. El Carmel-Juan Marsé
Bib. Clarà
Bib. El Clot-Josep Benet
Bib. Collserola-Josep Miracle
Bib. Les Corts-Miquel Llongueras
Bib. Esquerra de l'Eixample-Agustí Centelles
Bib. Fort Pienc
Bib. Francesc Candel
Bib. Francesca Bonnemaison
Bib. Gòtic-Andreu Nin
Bib. Guinardó-Mercè Rodoreda
Bib. Horta-Can Mariner
Bib. Ignasi Iglésias-Can Fabra
Bib. Jaume Fuster
Bib. Joan Miró
Bib. Nou Barris
Bib. Poblenou-Manuel Arranz
Bib. Poble-sec-Francesc Boix
Bib. Ramon d'Alòs-Moner
Bib. Les Roquetes
Bib. Sagrada Família-J. M. Ainaud de Lasarte
Bib. La Sagrera-Marina Clotet
Bib. Sant Antoni-Joan Oliver
Bib. Sant Gervasi-Joan Maragall
Bib. Sant Martí de Provençals
Bib. Sant Pau-Santa Creu
Bib. Trinitat Vella-José Barbero
Bib. Vallcarca i els Penitents-M. Antonieta Cot
Bib. Vapor Vell
Bib. Vila de Gràcia
Bib. Vilapicina i la Torre Llobeta
Bib. Zona Nord

ABRERA

Bib. Josep Roca i Bros

AIGUAFREDA

Bib. Lluís Millet i Pagès

BADALONA

Bib. Can Casacuberta
Bib. Llefià-Xavier Soto
Bib. Lloreda
Bib. Pomar

BADIA DEL VALLÈS

Bib. Vicente Aleixandre

BALSARENY

Bib. Pere Casaldàliga

BARBERÀ DEL VALLÈS

Bib. Esteve Paluzie

CASTELLDEFELS

Bib. de Castelldefels-
Ramon Fernández Jurado

CERDANYOLA DEL VALLÈS

Bib. Central de Cerdanyola

CORNELLÀ DE LLOBREGAT

Bib. Marta Mata
Bib. Sant Ildefons

ESPLUGUES DE LLOBREGAT

Bib. Central Pare Miquel

GAVÀ

Bib. Josep Soler Vidal
Bib. Marian Colomé

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Bib. La Bòbila
Bib. La Florida
Bib. Josep Janés
Bib. Santa Eulàlia

EL MASNOU

Bib. Joan Coromines

MOLINS DE REI

Bib. Pau Vila

MONTCADA I REIXAC

Bib. Can Sant Joan
Bib. Elisenda de Montcada

Vallès Occidental

Baix Llobregat

MONTGAT

Bib. Tirant Lo Blanc

EL PAPIOL

Bib. Valentí Almirall

EL PRAT DE LLOBREGAT

Bib. Antonio Martín

PREMIÀ DE DALT

Bib. Jaume Perich i Escala

PREMIÀ DE MAR

Bib. Martí Rosselló i Lloveras

RIPOLLET

Bib. Ripollet

RUBÍ

Bib. Mestre Martí Tauler

SABADELL

Bib. Can Puiggener
Bib. del Nord
Bib. de Ponent
Bib. Els Safareigs
Bib. del Sud
Bib. Vapor Badia

SANT ADRIÀ DE BESÒS

Bib. Font de la Mina
Bib. Sant Adrià

SANT ANDREU DE LA BARÇA

Bib. Aiguësotoses

SANT BOI DE LLOBREGAT

Bib. Jordi Rubió i Balaguer
Bib. Maria Aurèlia Capmany

SANT CUGAT DEL VALLÈS

Bib. Central Gabriel Ferrater
Bib. de Mira-sol-Marta Pessarrodona
Bib. de Volpelleres-Miquel Batllori

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Bib. Montserrat Roig

SANT JOAN DESPÍ

Bib. Mercè Rodoreda
Bib. Miquel Martí i Pol

SANT JUST DESVERN

Bib. Joan Margarit

SANTA COLOMA DE GRAMANET

Bib. Can Peixauet
Bib. Central de Santa Coloma de Gramenet
Bib. del Fondo
Bib. Singuerlin-Salvador Cabré

Distribució
gratuïta i
personalitzada.
Segmentació
territorial a l'àrea
metropolitana

40.000
exemplars
setmanals

Punts de recollida

Arc de Triomf
Bac de Roda
Badalona-Pompeu Fabra
Baix Llobregat
Barceloneta
Bellvitge
Can Vidalet
El Carmel
Catalunya
Ciutadella-Vila Olímpica
Mercat de Collblanc
Escola Industrial
Espanya
Fabra i Puig
Fondo
Fontana
Francesc Macià
Glòries
Horta
Hospital Clínic
Jaume I
Lesseps
Lluçmajor
Maria Cristina
Palau Reial
Palau Robert
Paral·lel
Passeig de Gràcia-Gran Via
Poblenou
Pubilla Casas
Rambla Catalunya-Rosselló
Rambla-Boqueria
Sagrada Família
Sagrera
Sant Adrià de Besòs-Joan XXIII
Sant Andreu
Santa Eulàlia-Torrassa
Sants Estació
Sarrià
Torrassa
Universitat
Ronda Universitat-Pelai
Vall d'Hebron
Virrei Amat
Zona Universitària

Anàlisi

Elecciones al Parlament

Embrollo electoral con efectos secundarios para los partidos políticos

La decisión de aplazar las elecciones al Parlament del 14 de febrero al 30 de mayo por la grave situación pandémica ha generado un monumental lío judicial a pesar de tener el apoyo de la mayoría de partidos catalanes. La pugna tendrá consecuencias sobre la participación y el resultado electoral

El aplazamiento de las elecciones al Parlament del 14 de febrero al 30 de mayo ha generado una nueva controversia en la política catalana. Y un embrollo monumental tras los recursos judiciales presentados y que el Tribunal Superior de Justicia de Catalunya aceptase el martes suspender el decreto de aplazamiento electoral atendiendo a las medidas cautelares pedidas. Una decisión de pura precaución jurídica durante el estudio del caso a fondo, y que no suponía una decisión sobre si las elecciones se acabarían haciendo en una fecha o la otra. Pero que ha obligado a reactivar esta semana todos los mecanismos electorales paralizados con el decreto de suspensión. Más allá del resultado final, desconocido en el momento de cerrar esta edición, la imagen de la política catalana vuelve a salir claramente malparada y tendrá efectos en más de un partido.

Ferran Espada

A pesar de la unanimidad de los partidos políticos con que se tomó la decisión, la discrepancia inicial del PSC –aunque finalmente aceptó entrar en el acuerdo para mover los comicios– y el desacuerdo de los socialistas con la nueva fecha del 30-M han generado una grieta en el imprescindible consenso para tomar una decisión de tal trascendencia –inédita en Catalunya, aunque con los precedentes en el Estado español de la suspensión electoral del País Vasco y Galicia–. Una posición crítica de los socialistas que ha llevado al resto de partidos a acusarlos de estar detrás de los diversos recursos presentados por grupúsculos minoritarios, algunos afines al PSC, como la Lliga Democràtica o Federalistes d'Esqueres.

Según fuentes del Govern, el aplazamiento electoral no está descartado, y este jueves aún confiaban en una decisión final del TSJC favorable, que justamente iniciaba la deliberación –que continuaba en el momento de cerrar esta edición–. El Govern defiende el aplazamiento con dos informes primordiales: el del Departament de Salut sobre la proyección pandémica, que situaba la cima de la curva cerca del 14-F y con previsiones de hasta 1.200 personas en las UCI. Y un segundo documento que avala jurídicamente la operación y que fue elaborado por la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat ya en septiembre. Y esas mismas fuentes recuerdan que en el terreno político el Govern atendió la exigencia de aplazamiento de los comicios de la mayoría de grupos de la oposición.

Ahora bien, si se acaban forzando judicialmente de forma definitiva las elecciones

para el 14 de febrero en contra del parecer mayoritario del resto de partidos, o incluso por el propio embrollo y la delicada situación ya generada de momento, el PSC sin duda será responsabilizado. Y esto puede tener sus efectos secundarios sobre las pretensiones electorales que los socialistas tienen basadas en los buenos sondeos realizados hasta ahora. Forzar la situación puede generar una abstención de consecuencias impredecibles. Y la reacción del voto independentista desmovilizado que se podría reactivar por la nueva imposición electoral de la justicia española.

Efectos en el resultado electoral

Tanto el traslado de las elecciones al 30-M como el mantenimiento en el 14-F abren grandes incógnitas sobre las perspectivas electorales de los diversos partidos políticos catalanes. Según el presidente de la empresa GAD 3, Narciso Michavila, en declaraciones a Catalunya Ràdio, “sería un error hacer cálculos electorales basados en los actuales sondeos demoscópicos”, dijo. Las últimas encuestas auguraban un crecimiento muy importante del PSC a partir de la incorporación de Salvador Illa como nuevo candidato en substitución de Miquel Iceta. Doblando la representación actual e incluso con aspiraciones a ganar las elecciones. Pero más allá de si se mantendrá el efecto Illa, o no, el agrio debate abierto puede contrarrestar sus expectativas. Por su parte, Ciudadanos aspiraba a que la burbuja de aire electoral que suponía el aplazamiento matizase el desastre que dibujan absolutamente todas las encuestas, con la pérdida de dos terceras partes de los votos.

En cuanto a los partidos del Govern, JxCat y ERC, la celebración en una situación de mejora los llevaba a pensar en beneficios electorales y un menor castigo por las impopulares medidas que la pandemia obliga a imponer, pero el desbarajuste creado también les puede pasar factura. El monumental lío de la fecha electoral ya puede haber modificado el posicionamiento de cada formación frente a los electores y genera una incertidumbre total sobre el resultado final.

El TSJC reactivó el proceso para el 14-F mientras estudia los recursos contra el 30-M

La imagen de la política catalana vuelve a salir malparada y afectará a más de un partido

Los miembros del Govern en la reunión del Consell Executiu de este martes.

La pressió als hospitals força la pròrroga de les restriccions

La lleugera desacceleració dels contagis encara no es reflecteix en els ingressos a planta i cures intensives per covid-19, que ja han superat el pic de la segona onada

Emma Pons Valls
BARCELONA

La lleugera desacceleració dels contagis d'aquesta setmana encara no es percep en uns hospitals molt tensionats i cada cop més a prop de la saturació. El nombre de pacients ingressats en aquesta tercera onada ja ha superat els de la segona: tant a planta com a les UCI hi ha més pacients que a la tardor, quan en el pic van arribar als 2.811 i 594, respectivament. Al tancament d'aquesta edició, les cures intensives ja havien superat el llindar de 600 pacients, al qual no s'arribava des de principis de maig. Llavors, però, el pic es va as-

solir amb 1.528 pacients a les UCI, una situació de desbordament lluny de l'actual.

Tot i la forta pressió, els hospitals encara no han assolit el pic en aquesta tercera onada. A principis de setmana, el coordinador de la Unitat de Seguiment de la Covid-19, Jacobo Mendioroz, va manifestar que el Departament de Salut veu probable superar els 4.000 ingressats per coronavirus i les 700 persones a les UCI. Això superaria les xifres dels primers mesos de la pandèmia, quan els pacients ingressats a planta van ser, com a màxim, 2.870.

D'altra banda, aquesta setmana s'han complert 15 dies de l'inici de les restriccions actuals, en vigor des del 7 de gener, i s'ha iniciat un progressiu alentiment dels indicadors epidemiològics. Davant d'una tensió hospitalària que no afluixa, però, el Govern ha decidit prorrogar-les dues setmanes més, fins al 7 de febrer. El secretari de Salut Pública, Josep Maria Argimon, va afirmar que amb les mesures vigents s'ha aconseguit "frenar" el ritme ascendent de contagis, però no abaixar-lo. Per això, si continua així, caldran noves mesures. "Sé que això no agrada; s'entén, però costa d'acceptar; però tenim menys coses a fer, anar a treballar i a casa", va manifestar.

Aquesta lleugera millora es tradueix en un risc de rebrot en descens des que fa deu dies va assolir el pic de 812, però encara molt per sobre del llindar del 100, a partir del qual es considera que la situació epidemiològica és molt greu. Els contagis diaris detectats també s'estan allunyant a poc a poc dels 5.000 que es van arribar a registrar la setmana passada, però es mantenen en nivells encara molt alts.

Conseqüències econòmiques

Amb la nova pròrroga, doncs, es mantenen durant dues setmanes més el confinament municipal diari, el tancament dels centres comercials i de botigues de més de 400 metres quadrats, així com dels gimnasos i dels comerços petits els caps de setmana. També la prohibició de fer activitats extraescolars fora del grup bombolla i la suspensió del lleure infantil i juvenil.

Bars, restaurants i gimnasos lamenten l'allargament. El director del Gremi de Restauració de Barcelona, Roger Pallarols, va criticar que "fa mesos" que els governs "demanen sacrificis sense cap mena de suport" i "no tenen cap pla" per evitar la desaparició d'empreses. El president de l'Associació d'Empreses de Clubs Catalans de Fitness, August Tarragó, va dir que el sector està "tocat de mort" perquè des del 14 de març han estat un 68,45% dels dies tancats o amb un "tancament encobert".

La vacunació, d'altra banda, avança, però no sense problemes logístics. Aquest dilluns, la remesa de Pfizer va ser de la meitat de dosis previstes, i això ha alentit el ritme de la campanya. La notícia positiva ha estat l'inici de l'administració de la se-

gona dosi a alguns usuaris de residències. S'espera que la setmana vinent ja l'hagin rebut desenes de milers de persones, de manera que aviat estaran immunitzades. D'altra banda, a partir de la setmana que ve començaran a arribar les vacunes de Moderna, de manera que hi haurà, previsiblement, més dosis disponibles.

Pel que fa a les eleccions i davant la incògnita sobre la data de la seva celebració, Argimon va alertar que, si acaben sent el 14 de febrer, la previsió és que la taxa de contagis sigui "elevada". Segons els càlculs del Govern, en aquell moment hi podria haver fins a 200.000 persones confinades. Argimon també va posar de manifest els interrogants que hi ha actualment i que podrien afectar la cita electoral, com per exemple l'efecte de la variant detectada per primer cop al Regne Unit, de la qual ja s'haurien detectat una quinzena de casos a Catalunya. El secretari de Salut Pública va manifestar que, tot i la incertesa, al maig hi hauria una situació més favorable, tant pel que fa al comportament estacional del virus com perquè hi hauria més població vacunada.

Botigues tancades a l'Illa Diagonal.

El nombre de pacients ingressats en aquesta tercera onada ja ha superat els de la segona

Les restriccions vigents es prorroguen fins al 7 de febrer i Salut no descarta endurir-les

El ritme de vacunació s'ha alentit a causa de problemes logístics de la farmacèutica Pfizer

Josefa Pérez, la primera vacunada de la covid a Catalunya, rep la segona dosi del vaccí.

El reto de inmunizar a quien está fuera del sistema

Medio millón de personas migrantes viven en España en situación irregular. Están en los planes de vacunación, pero su invisibilidad dificulta que accedan a ella

Jairo Vargas
MADRID

Nadie se quedará sin vacuna contra el coronavirus en España, ni siquiera las personas migrantes en situación administrativa irregular. Al menos eso consta en la estrategia de vacunación que el Ministerio de Sanidad diseñó junto a un gran número de expertos en diciembre. Aunque llegar a un colectivo difícilmente cuantificable y que se halla en gran parte fuera del radar del sistema se plantea como un reto que pone a prueba no solo la lucha contra el virus, sino el carácter universal de la sanidad pública que el Gobierno dice garantizar.

Ni siquiera se sabe con exactitud el número de personas migrantes indocumentadas que viven en España. El informe más reciente, realizado por la fundación Por-Causa en colaboración con la Universidad Carlos III de Madrid, hablaba de entre 390.000 y 470.000 personas en situación administrativa irregular a finales de 2019. Según Regularización Ya –que llevó sin éxito al Congreso el año pasado una proposición no de ley por una regularización urgente y sin condiciones a consecuencia de la pandemia– habría más de 600.000.

“La vacunación es para todos los que residen en el territorio y seguirán la misma

priorización en función de su edad, condiciones de riesgo, etc. Se vacunarán cuando corresponda a su grupo según lo establecido en la estrategia de vacunación”, explica Sanidad a *Público* en una escueta respuesta por correo electrónico, en la que deriva en las comunidades autónomas la responsabilidad de llevarlo a cabo, lo que todavía arroja más dudas, en opinión de diferentes expertos consultados.

Las dosis que van llegando solo se administran a los cuatro primeros grupos definidos: usuarios y personal de residencias de mayores, trabajadores sanitarios y sociosanitarios de primera línea y grandes dependientes que residen en domicilios. “Después, no sabe nadie cómo se va a establecer la prioridad de otros grupos”, explica Javier Padilla, médico de familia, experto en salud pública y miembro del Comité Asesor y de Seguimiento de la Covid-19 en Asturias.

Para él, uno de los grandes problemas llegará, “cuando entre la economía informal o sumergida, donde gran parte de los puestos de trabajo son esenciales, pero están desahogados por personas en situación irregular. Aquí hay que exigir claridad al Ministerio y a las comunidades autónomas”.

Según el plan de Sanidad, la mayoría del colectivo de personas indocumentadas podrían encuadrarse dentro del grupo 7 de los 18 grupos de población que ha establecido, el de personas “vulnerables por su situación socioeconómica”, donde cabrían trabajadores precarios, de la economía sumergida, residentes en viviendas precarias con alta densidad de convivientes o personas sin hogar. “Suelen tener mayores dificultades de acceso al sistema sanitario y para el diagnóstico y seguimiento, y mayor incapacidad para el aislamiento. Muchas de estas personas presentan un peor estado de salud de base y un peor pronóstico de la enfermedad”, asegura el documento.

Sin embargo, hay otros grupos en los que también cabría otra parte, como el 8, relativo a los trabajadores esenciales. Sanidad contempla a los llamados temporeros como personal esencial, aunque gran parte de ellos son migrantes en situación irregular que viven en asentamientos de chabolas.

Edith Espínola, miembro de Regularización Ya y portavoz de Servicio Doméstico Activo (Sedoac), también pone en el foco a las trabajadoras domésticas, muchas de las cuales se dedican al trabajo de los cuidados

de personas dependientes o de ancianos en domicilios, y que es uno de los grandes focos de economía sumergida con trabajadoras en situación irregular. Espínola recuerda que, según el último estudio de seroprevalencia, las trabajadoras que cuidan a personas dependientes en sus casas son el segundo grupo profesional que más se ha contagiado (16,3%), solo por detrás de los trabajadores sanitarios (16,8 %). “¿Quién cuida a las que cuidan?”, se pregunta, y añade que “el miedo a posibles detenciones y deportaciones” eleva el riesgo de que gran parte de este sector se quede sin vacuna. “El Gobierno perdió una gran oportunidad al no realizar una regularización amplia que dotara de derechos e igualdad de trato a miles de personas vulnerables en esta pandemia”, lamenta.

Pero para Padilla, el principal problema para vacunar efectivamente a los migrantes irregulares no está en los grupos poblacionales a los que puedan pertenecer, sino en “cómo va a acceder a la vacuna la gente que no consta en las bases de datos”. Hasta ahora, explica, la campaña está siendo activa y no pasiva, “no se espera a que la gente vaya a vacunarse, sino que es el sistema quien va a buscar a la gente”. Pretender que esto ocurra con personas excluidas, temerosas, invisibles y con desconocimiento de sus derechos no será tarea fácil, advierte. Además, pone sobre la mesa que la pandemia ha llegado con un sistema sanitario que aún no ha vuelto a ser universal. Según Médicos del Mundo, aún hay dos grupos de personas excluidas del sistema sanitario español: las personas que llevan menos de tres meses residiendo en España y –más preocupante– las personas mayores de 65 años que han llegado por la vía de la reagrupación familiar. Obligados a tener un seguro privado, han quedado desprotegidos frente a la covid, a pesar de ser población de alto riesgo.

Y aquí, apuntan Padilla y Médicos del Mundo, las competencias exclusivas de los gobiernos autonómicos son otro gran problema. “Muchas regiones no han facilitado la aplicación del último decreto para la sanidad universal. Por eso se ha pedido al Ministerio una orden para homogeneizar esa discrecionalidad de las comunidades para hacerlo efectivo. Aún no se ha realizado”, sostiene Padilla. Y van más de dos años.

Según los expertos consultados, para lograr que este colectivo estructuralmente maltratado pueda acceder con todas las garantías a la inmunidad contra el coronavirus, las comunidades autónomas y el Ministerio deben estrechar lazos con organizaciones y colectivos con gran aceptación y liderazgo entre la comunidad migrante de cara a informar y eliminar temores. Además, también apuntan a que sería beneficiosa la creación de puntos de vacunación alternativos a los centros sanitarios, una medida contemplada en la estrategia del Gobierno que aún está por definir.

El Gobierno negó la regularización amplia que pedían ante la pandemia

Un trabajador migrante en el asentamiento de chabolas donde vive, en Lepe (Huelva).

JAIRO VARGAS

Recordar y emocionarse para sobrevivir a la pandemia

El aislamiento social impuesto por el coronavirus empeora el estado de los enfermos de Alzheimer. Expertos piden medidas que ayuden a compensar los efectos negativos del distanciamiento físico

La música de su juventud, las fotos y películas antiguas, comentar revistas del corazón o la radio ayudan a estimular cognitivamente a los pacientes.

Yolanda Rico
SABADELL

La emergencia con la que hacemos frente a la pandemia impide reparar en sus daños colaterales. La incertidumbre o el aislamiento social que nos impone la covid-19 empiezan a pasar factura acelerando el deterioro cognitivo de parte de la población. Un hecho que se agrava entre los enfermos de Alzheimer. Para ellos, los recuerdos y las emociones constituyen las únicas herramientas que les permiten seguir comunicándose con su entorno para poder sobrevivir al coronavirus y evitar que la enfermedad se precipite.

Carmen Ramírez, de 84 años, era una mujer vital pese a la dureza con la que le trató la vida desde su infancia –perdió a su madre cuando era una niña y, ya de adulta, a su marido y a su hija–, autónoma, sociable y a la que le gustaba ir a clase en la escuela de adultos de su municipio. Pero tras el primer confinamiento empezó a preocupar a sus familiares. Tenía despistes poco comunes en ella, salía poco y manifestaba malestar físico. Tras tres ingresos en urgencias, en agosto le diagnosticaron un principio de demencia. “En menos de medio año su estado ha empeorado. Está triste, malhumorada y no es capaz de llevar una vida autónoma”, explica su hermana María.

El caso de Carmen no es único. La pandemia ha acelerado el empeoramiento de pacientes con demencias. Y la soledad forzosa es una de sus causas principales. El Departamento de Psiquiatría y Medicina Legal y el Instituto de Neurociencias (INC) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) han analizado el impacto que el aislamiento social en tiempos de covid-19

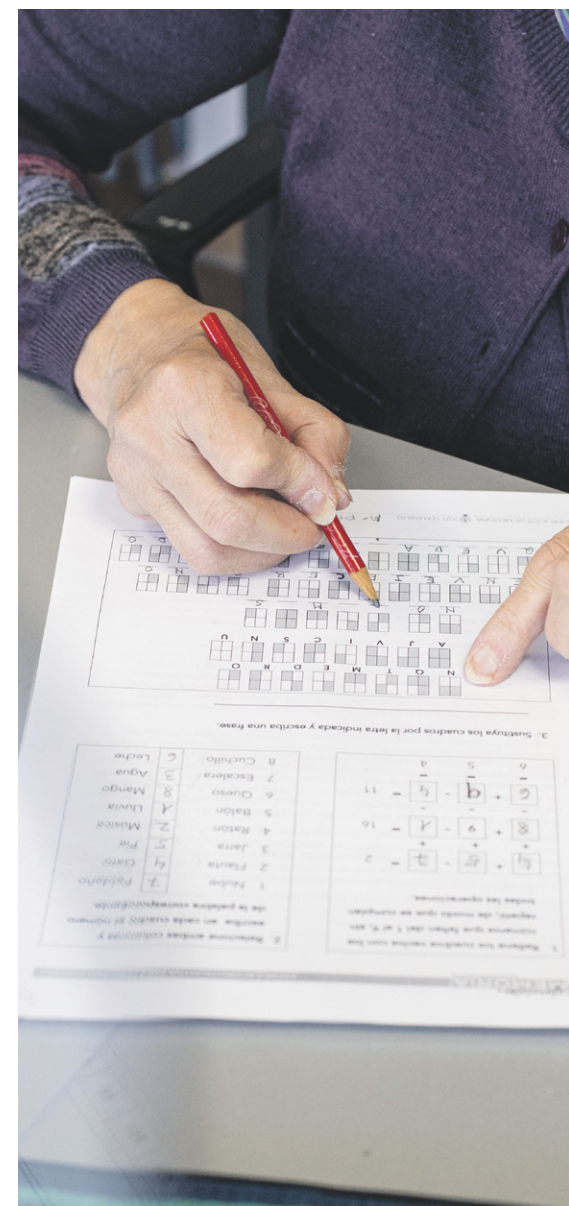
provoca en pacientes ancianos con demencia. Un estudio que puede servir de guía, al menos esa es la pretensión de sus autoras, para replantear las condiciones de vida de estos enfermos a partir del coronavirus.

Una de las principales conclusiones de la investigación es que el aislamiento social en las personas de edad avanzada comporta una pérdida de la calidad de vida, así como un empeoramiento de los problemas que padecen relacionados con su salud mental. Y, en concreto, en el Alzheimer se acelera la enfermedad. “Hemos visto que muchas personas, al ver que sus rutinas cambiaban y eso les impedía tener una estimulación cognitiva como hasta que llegó la pandemia, han sufrido un retroceso”, explica Georgina Caballé, psicogerontóloga de la Fundació AVAN, una entidad privada, sin ánimo de lucro, del Vallès Occidental dedicada al apoyo a personas afectadas por enfermedades neurológicas.

Georgina Caballé:
“Muchas personas, al cambiar de rutinas, han sufrido un retroceso”

Lidia Giménez-Llort
pide medidas que ayuden a compensar el distanciamiento físico

La Fundació AVAN
aconseja: actividad que estimule por la mañana y lúdica por la tarde

La profesora del Departamento de Psiquiatría Lidia Giménez-Llort, una de las investigadoras del estudio de la UAB, señala que el estudio se realizó con ratones macho que presentaban un estadio avanzado de la enfermedad de Alzheimer. Escogieron ratones por tener conductas que pueden reproducirse en el ámbito clínico, y machos porque el sexo masculino es el más afectado por la covid-19 y también el que muestra un mayor deterioro neuro-inmuno-endocrino y peor supervivencia ante la demencia. Giménez-Llort advierte de la urgencia de “medir el impacto que el aislamiento forzoso puede tener en las personas más frágiles, como son los mayores que sufren Alzheimer, e implementar medidas que ayuden a compensar la distancia física”. “Tenemos que reorientar todas las actividades para mitigar estos efectos”, añade.

La música de su juventud, las fotografías y películas antiguas, comentar las revistas del corazón y la radio son buenos aliados a la hora de estimular cognitivamente a estos pacientes, apunta la investigadora. Detener el avance de la enfermedad “conlleva más esfuerzos para los

Un grupo de mujeres participa en los talleres impartidos por la Fundació AVAN.

cuidadores, tanto si son familia como personal de centros de día o residencias”. En este sentido, subraya la importancia de trabajar para “no perder años de vida de personas que todavía se encuentran estables, en las primeras fases de la enfermedad, y para no perder tampoco todos los avances que se han conseguido para retrasar la enfermedad. Tenemos menos capacidad de estar cerca de ellos y, además, la enfermedad avanza; trabajamos a contrarreloj”.

Canciones de juventud

Giménez-Llort, sin embargo, apuesta por trasladar un mensaje en positivo: “No debemos quedarnos con los efectos negativos de la pandemia, sino que hay que intentar que los días sean lo más enriquecedores posible, llenos de actividades que les hagan felices”. Porque ver películas de su época o escuchar canciones de su juventud les retrotrae a sus mejores años, “aquellos que permanecen intactos en su memoria”.

Se trata de rescatar los recuerdos. Caballé explica por qué: “Cuando los evocan, sienten emociones y, a través de estas, se sienten felices, les vinculan con su historia

de vida y les hacen sentir personas, porque lo son, están con nosotros pese a padecer demencia”. Además también es importante porque “es la mejor forma de comunicarse con ellos”. “A una persona con Alzheimer se le borran muchos recuerdos, pero las emociones no desaparecen. Quizás no sé quién soy o cómo me llamo, pero de alguna forma me reconozco a través de una emoción, y eso es lo que hay que potenciar”, agrega.

Caballé añade que “necesitan rutinas bien marcadas, porque han perdido la memoria más inmediata, pierden referentes y estas rutinas les ayuda a mantener seguridad ante la incertidumbre”. Considera que “tendrían que realizarse estudios que valoren los efectos reales de la pandemia en el rendimiento cognitivo de las personas”. Y aconseja a las familias de los pacientes que a la hora de establecer rutinas dediquen “la mañana a las actividades que requieren mayor estimulación y las tardes a las de carácter más lúdico”. Concluye diciendo que para “cuidar a otro primero tenemos que cuidar de nosotros, pedir ayuda cuando la necesitamos, tener pequeños espacios personales y saber decir no”.

La banda sonora de la vida de pacientes con Alzheimer

Estudiantes de bachillerato de Sabadell se acercan a la enfermedad con un trabajo sobre los beneficios de la música

Y. R.
SABADELL

Bajo el título *Life Soundtrack*, la banda sonora de mi vida, un grupo de estudiantes de primero de Bachillerato de la Escola La Salut de Sabadell realizaron un trabajo de investigación sobre los efectos beneficiosos de la música en los pacientes de Alzheimer. “Durante casi un mes visitamos a enfermos que acudían a la Fundació AVAN, y durante media hora les poníamos música; una de las conclusiones fue que la música mejoraba su bienestar”, recuerda Maria Moroco, una de las alumnas. El estudio se llevó a cabo con la colaboración de las fundaciones AVAN y Pasqual Maragall y el Grupo de Investigación en Tecnología Musical de la Universitat Pompeu Fabra.

El trabajo les sirvió, en algunos casos, para despertar su interés por la ciencia o la atención social. Y todos se acercaron a una realidad que hasta entonces les era desconocida. “Aprendimos a valorar lo afortunados que éramos por no vivir aquella realidad; nos hizo reflexionar”, recuerda Maria, a quien la experiencia la ayudaría a abordar la enfermedad en su entorno más próximo: a su abuelo le diagnosticaron Alzheimer un año después del trabajo. “Con la ayuda de mi abuela puse en práctica todo lo que había aprendido. Fue muy reconfortante poderles ayudar”, recuerda.

La estudiante cuenta que durante el estudio nunca interfirieron en los sentimientos de los pacientes mientras escuchaban música. “Al principio estaban muy serios, pero cuando es-

cuchaban la música las emociones afloraban y muchas veces acabábamos bailando con ellos”. Maria también destaca que los test de bienestar se hicieron a pacientes, cuidadores y familiares: “Eso nos ayudó a valorar de forma más objetiva cómo las canciones de su vida mejoraron su bienestar”. La Fundació Pasqual Maragall subrayó que la importancia del trabajo de estos alumnos también se encontraba en “el valor de la música para crear vínculos entre generaciones”.

Georgina Caballé, psicogerontóloga de la Fundació AVAN de apoyo a personas con enfermedades neurodegenerativas, confirma que la música “puede ayudar a conectar con la persona cuando las palabras ya no están”, igual que lo hacen una sonrisa o una caricia. Para Caballé, “el entorno más próximo a la persona se convierte en una pieza fundamental para garantizar el bienestar emocional, y acaba siendo el faro que da seguridad”.

Estudiantes durante la actividad.

La música mejoraba el bienestar de los pacientes, concluía el estudio

“Al principio estaban muy serios, pero con la música las emociones afloraban”

JUNIOR REPORT

Junior-Report.media és el diari dels joves lectors per entendre el món. Amb nous llenguatges i nous canals, expliquem els grans temes d'actualitat per despertar el seu interès davant la realitat que els envolta.

TREBALL INFANTIL

UN RISC PER ALS NENS

Coordina: Alba Fernández Candial

Al món hi ha més de **150 milions de nens i nenes que es veuen forçats a treballar**, segons dades de l'Organització Internacional del Treball (OIT). Aquests infants no poden anar a l'escola ni gaudir de temps lliure per jugar o estar amb la família i els amics.

La majoria viu en **països en vies de desenvolupament** i en contextos molt pobres, i aquesta situació els obliga a treballar per **ajudar les seves famílies** o bé per **sobreviure**. Per conscienciar sobre aquesta problemàtica, l'Organització de les

Nacions Unides (ONU) ha declarat el **2021 Any Internacional per a l'Eliminació del Treball Infantil**, també com a part dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i amb la voluntat d'erradicar qualsevol forma de treball infantil de cara al 2025.

2021

Any Internacional per a l'Eliminació del Treball Infantil

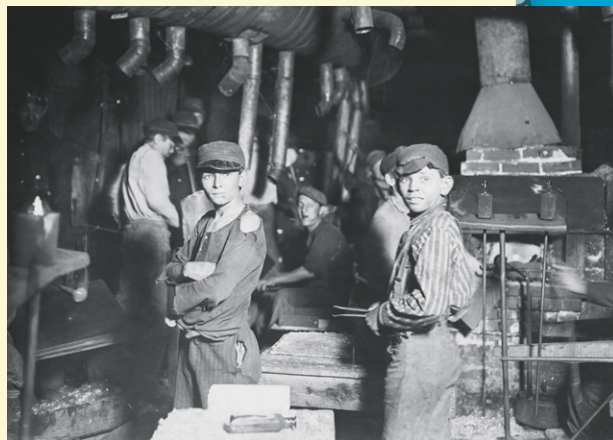
QUÈ ES CONSIDERA TREBALL INFANTIL I QUÈ NO?

L'OIT defineix el "treball infantil" com un tipus de treball que és **perillós i perjudicial** per al benestar dels nens i nenes, tant a nivell físic com mental, i que els impedeix assistir a classe o bé els obliga a abandonar els estudis.

En els casos més greus, els nens són separats de les seves famílies i es troben en situació d'esclavitud. Això els deixa **indefensos davant de perills i malalties**, i sovint han de **malviure al carrer**.

No totes les feines que fan els nens i adolescents es consideren treball infantil. Si es tracta d'activitats que no afecten la seva salut ni interfereixen en la seva educació, fins i tot poden ser una experiència positiva.

Per exemple, si ajuden a la família en les tasques de la llar, si col·laboren amb el negoci familiar o bé si treballen fora de l'horari escolar o bé durant les vacances per guanyar uns ingressos extres.

Nens treballant en una fàbrica als EUA el 1908.

LEWIS HINE-WIKIPEDIA

LES PITJORS FORMES DE TREBALL INFANTIL

El Conveni 182 de l'OIT és un document que recull les formes d'exploatació infantil més greus.

EN TEMPS DE COVID

La pandèmia de la covid ha afectat l'economia de moltes famílies, que ara corren el risc de viure en la pobresa. Com a conseqüència, molts nens i nenes deixaran d'anar a l'escola per posar-se a treballar i ajudar els seus pares.

L'ESCLAVITUD

Quan una persona és retinguda contra la seva voluntat i no se li permet marxar o negar-se a treballar.

EL TRÀFIC DE NENS

És el comerç il·legal de nens que es compren i venen com si fossin mercaderies. Es trafica amb nens per molts motius, i se'ls obliga a fer treballs forçats, a prostituir-se o a lluitar en guerres.

ELS NENS SOLDAT

En guerres i conflictes armats, milers de nens són reclutats pels exèrcits i obligats a lluitar jugant-s'hi la vida.

L'EXPLOTACIÓ SEXUAL

Milions de nens i nenes són obligats a prostituir-se cada any i són víctimes de maltractament a nivell físic i psicològic, a més de poder patir desnutrició i malalties de transmissió sexual.

QUÈ PODEM FER PER COMBATRE'L?

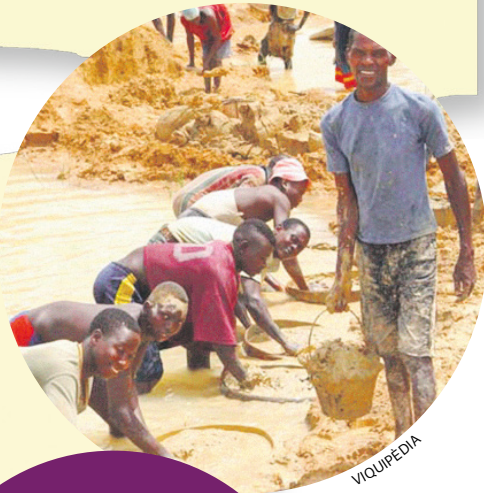
Iniciatives com el **Dia Mundial Contra el Treball Infantil**, que se celebra cada any el 12 de juny, pretenen sensibilitzar la societat sobre les causes i les conseqüències del treball infantil.

Nosaltres també podem ajudar a combatre'l amb petites accions, com informar-nos i prendre consciència sobre

el problema, col·laborar amb iniciatives que treballin per ajudar els nens i nenes en aquesta situació i **demanar als governs que prenguin mesures** per erradicar-lo.

Les empreses hi poden ajudar no contractant mai nens que no tinguin l'edat de treballar i evitant fer negocis amb companyies que es beneficiïn

del treball infantil. També depèn de nosaltres fer un **consum responsable** en botigues i marques que no es beneficiïn d'aquesta forma d'exploatació.

VÍQUEPEDIA

La infància és un període clau en el desenvolupament de tota persona. Tots els nens i nenes tenen dret a gaudir de la seva infància, a estudiar i a jugar en comptes de treballar.

Un tren de Ferrocarrils de la Generalitat decorado con los motivos de la campaña contra la LGTBifobia en su exterior.

El colectivo LGBTIQ planta cara ante unas agresiones al alza

La extrema derecha se siente impune, pero entidades y activistas reclaman sus derechos y denuncian más las agresiones. El 26% de las denuncias por crímenes de odio son por LGTBifobia

Paula Ericsson
BARCELONA

El Observatori Contra l'Homofòbia (OCH) ha registrat 189 incidències contra persones LGBTI en 2020 a Catalunya. Se trata de un aumento del 25% respecto a 2019 y es la cifra más alta de los últimos cinco años. Para varios miembros del colectivo, estos números no demuestran necesariamente que haya aumentado la LGTBifobia durante la pandemia, pero sí ponen de manifiesto dos ideas clave: que ha crecido la sensación de impunidad para perpetrar este tipo de actos debido al blanquea-

miento de la extrema derecha y que, a su vez, el colectivo se ha sentido más empoderado para denunciar las agresiones.

Para el director del OCH, Eugeni Rodríguez, la violencia contra las personas LGBTI "es estructural", y lamenta que la víctima que sufre una agresión no siempre tenga las herramientas para denunciarlo. En el OCH hace cinco años que atienden este tipo de casos en Catalunya, pero Rodríguez reconoce que en la provincia de Lleida es más difícil obtener denuncias. Para dar un paso adelante, la semana pasada el Ajuntament de Lleida aprobó el primer Pla Municipal de Polítiques LGBTIQ+.

La frecuencia de las denuncias

Xavi Tellón, activista del 28J-Autònom, considera que "hay el mismo odio de siempre, pero los gays y las mujeres trans se animan más a denunciar". En ese sentido, las mujeres lesbianas, los hombres trans o las personas bisexuales no denuncian con la misma frecuencia. Una de las posibles explicaciones, según Alba Medrano, activista del colectivo la SAL (Suport i Autodefensa Lesbofeminista), es que normalmente la violencia hacia hombres gays y mujeres trans es física y, por lo tanto, más visible, aunque eso no sea garantía de que la denuncia prospere en un juicio. "Los ataques contra lesbianas, bisexuales o hombres trans son más verbales o ideológicos, por lo

que ni te planteas denunciar”, dice. Tellón añade que para una mujer lesbiana puede ser mucho más agresivo ir a denunciar de lo que ya lo es para cualquier otra persona. “Si para un hombre ya es difícil que te cuestionen otro hombre, una lesbiana ni se acercará a una comisaría para recibir violencia pregunta tras pregunta”, remarca.

Por otro lado, el activista insiste en que la cifra que se registra es “mínima” frente a las agresiones que sufre el colectivo diariamente. La falta de conocimiento por parte de las instituciones hace que las violencias LGTBIfóbicas también se encuentren en los ámbitos de la salud, la educación, los juzgados y también en el área laboral. “No tener trabajo es una violencia muy grande frente a las mujeres trans”, reclama. Según datos de 2019, más del 80% de las personas trans están en el paro en el Estado español.

Extrema derecha y concienciación

Otra de las causas que podrían explicar la LGTBIfobia en Catalunya es el blanqueamiento de la extrema derecha. En ese sentido, Medrano opina que la polarización de la política está dando más alas a los discursos de odio. “Cuanto más visible es la ultraderecha, más crece su sensación de impunidad y más se atreven a agredir”, advierte. Lo mismo considera Rodríguez, quien apunta que, con la aparición de Vox en el Congreso de los Diputados y su posible entrada en el Parlament, “se ha ampliado el discurso fascista” y, en consecuencia, se han puesto en debate derechos como los de las personas trans. En ese sentido, alarma que mucha gente joven, sobre todo a través de las redes sociales y de organizaciones ultraconservadoras como Hazte Oír, han legitimado los discursos LGTBIfóbicos.

Pero no todo es oscuro. La concejal y cuarta teniente de alcaldía y directora del área de Derechos Sociales, Justicia Global, Feminismos y LGTBI del Ayuntamiento de Barcelona, Laura Pérez, señala que los

miembros del colectivo están reivindicando más sus derechos y por eso hay más denuncias. En la ciudad, en el primer semestre de 2020 hubo 28 situaciones de discriminación. Ahora bien, durante la pandemia ha habido más ataques en las comunidades de vecinos o familiares, hecho que también se ha trasladado en otras discriminaciones como el racismo o la islamofobia. “La violencia se ha trasladado de la puerta de la discoteca a la puerta de casa”, denuncia Rodríguez. La LGTBIfobia supone el 26% de las denuncias por crímenes de odio en Barcelona, y en el 52% de estas son por ataques a la integridad moral.

El ‘sexilio’

Frente al aumento de la extrema derecha, Laura Pérez defiende que en Barcelona no se da la impunidad social que habría en otros territorios, y que eso la hace más segura para el colectivo. “En Barcelona la impunidad social no existe. Hay un apoyo masivo también a través de las instituciones”, celebra la concejal. Esta situación cambia en los pueblos o ciudades más pequeñas, y eso provoca que muchas personas se vayan a las grandes urbes para sentirse más seguras y poder expresar su identidad con libertad y normalidad.

“Yo en mi pueblo seguramente me sentía menos segura por la calle siendo lesbiana que por Barcelona. No es una crítica al pueblo, ni una glorificación a Barcelona: la gente no normativa suele intentar huir a las grandes ciudades para encontrar una mayor comunidad”, relata Medrano. “Tienes que irte del núcleo de donde eres conocido para huir de esta sensación de sentir que te están juzgando”, añade Rodríguez. Laura Pérez remarca el gran trabajo que hacen ayuntamientos y pequeñas entidades del territorio, y añade que el centro LGTBI de la capital catalana tiene la voluntad de ser “un centro de país” y atender a toda la población de Catalunya.

Concentración en Prades (Baix Camp).

Xavi Tellón: “Hay el mismo odio, pero gays y mujeres trans se animan más a denunciar”

Alba Medrano: “Los ataques contra lesbianas son más verbales o ideológicos”

Eugeni Rodríguez: “La violencia ha pasado de la puerta de la discoteca a la de casa”

Combatir el odio más allá de la Ley 11/2014

Muchas entidades reclaman el despliegue integral de la ley catalana contra la LGTBIfobia, pero otras apuestan por la autodefensa

P. E.
BARCELONA

Aunque la Ley 11/2014 contra la LGTBIfobia ha sido un paso adelante celebrado por las entidades, el director del Observatori Contra l’Homofòbia, Eugeni Rodríguez, remarca que aún no se ha aplicado de forma integral. La parte de los protocolos en las escuelas, dispositivos policiales y la visibilización del colectivo sí que se está cumpliendo, pero no se ha creado una organización independiente para atender estos casos, y el trabajo sigue recayendo en las entidades. Además, la infrafinanciación y los recortes económicos impuestos por las instituciones a causa de la pandemia ponen aún más dificultades a su labor. Por otro lado, remarca que la parte sancionadora “se descafeinó al máximo” durante la elaboración de la ley, hecha durante el mandato de Artur Mas.

“Esta ley no evita que la gente deje de agredir, porque no funciona: no se está aplicando porque hacerlo es muy complicado”, denuncia Alba Medrano. Para la concejal del Ayuntamiento de Barcelona, Laura Pérez, “no todo pasa por la ley y el código penal”. “Los cambios de imaginario se consiguen desde la alegría, desde generar complicidades”, concluye.

Para Xavi Tellón, una de las herramientas principales para acabar con la LGTBIfobia es la educación. “Si desde pequeño ves la diferencia, eres más capaz de entenderla y no de ejercer violencia”, defiende. Pese a ello, insiste en formar también a médicos, jueces y el resto de profesionales para que los

derechos del colectivo sean respetados en cualquier parte de su vida.

Por su parte, Medrano defiende la vía de la autodefensa. “Nos tenemos que proteger a nosotras mismas, creando redes de apoyo e impidiendo estas agresiones”, desarrolla. Pese a ello, reconoce que, al no haber una estructura sólida para esta autodefensa, es difícil ejercerla, pero eso no implica que deba dejar de hacerse y se siga organizando una respuesta colectiva contra ataques a la comunidad.

Aprovechando las próximas elecciones al Parlament, el Observatori Contra l’Homofòbia presentará un compromiso a todos los grupos parlamentarios contra las violencias LGTBIfóbicas. Una las demandas es que se comprometan a que la ley sirva para que la persona que denuncie no sea revictimizada, que tenga un itinerario claro y que sea un organismo independiente quien atienda el caso. También reclama reforzar el protocolo policial y de salud, así como potenciar políticas laborales que decreten una cuota de personas trans en las administraciones públicas.

Protesta frente al Centre LGTBI.

“No todo pasa por la ley y el código penal”, asegura la concejal Laura Pérez

El tranvía por la Diagonal: crónica de dos décadas de bloqueo

La unión del Trambaix y el Trambesòs por la avenida se ha armado de argumentos técnicos, pero encalló con la brega política. Reconstruimos los intrínquilos que hasta ahora impedían sacarla adelante

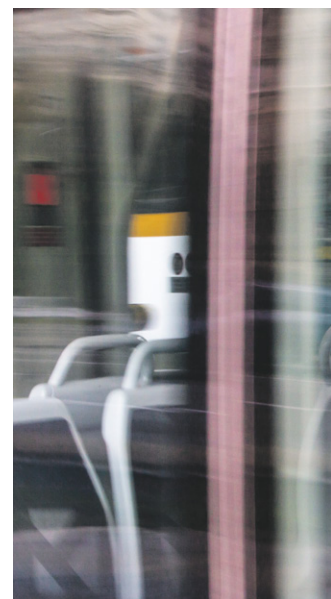
Jordi Bes
BARCELONA

Barcelona ha decidido finalmente unir sus tranvías por la avenida Diagonal entre las plazas de Macià y Glòries. Es el proyecto de gran calado que más azote político ha suscitado en la última década. Especialmente tras la maldita consulta ciudadana de la transformación de la Diagonal de 2010, la cual catapultó el fin de 32 años de gobiernos municipales encabezados por los socialistas y convirtió el tranvía en un proyecto envenenado. La consulta hizo saltar al escrutinio público los planes para extender este transporte por la Diagonal, si bien la idea se gestaba desde mucho antes. Ya aparecía en el Plan Director de Infraestructuras (PDI) 2001-10, aunque los primeros bocetos se remontan a alrededor de 1981, cuando Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) —que gestiona el metro y el autobús urbano— se planteaba recuperar el tranvía tan solo una década después de que se le hubiese puesto fin en la ciudad.

Tantos años de disputa política han servido de algo: puede que no haya proyecto mejor estudiado que este. Además, la pandemia ha favorecido que se haya alejado el tranvía de los focos, y el gobierno de Ada Colau —que forman BC y el PSC— ha cerrado un acuerdo con ERC que permite sacar adelante la unión del Trambaix y el Trambesòs por la Diagonal dos décadas después de que se estableciera como prio-

El tranvía registró 16 millones de pasajeros en 2020, un 46,2% menos que el año anterior —cuando sumó 29,8 millones—, según la ATM. El descenso está en sintonía con el de los demás transportes públicos a causa de la pandemia.

Arriba, la Diagonal con y sin tranvía. A la derecha, usuarios del transporte público.

Un caso único en Europa

La tracción del primer tranvía de Barcelona era a caballo y se estrenó en 1872, uniendo el paseo de la Rambla con la actual plaza de Lesseps, en Gràcia —entonces pueblo independiente—, recuerda Joan Carles Salmerón, que dirige el Terminus Centre d'Estudis del Transport. El próximo 18 de marzo se cumplen 50 años desde que la ciudad puso fin a los tranvías. Su desaparición también se produjo en buena parte de Europa ante el auge del coche, pero desde mediados de los años 80 empezaron a recuperarse en decenas de ciudades. Salmerón ha visitado o asesorado a muchas. Algunas también lo han vivido como algo conflictivo, como por ejemplo Florencia o Montpellier, pero asegura que “no hay ninguna otra ciudad europea que haya tenido los problemas de Barcelona”.

ridad en el PDI. ¿Qué ha ocurrido para que se haya tardado tanto en alcanzar un consenso? Algunos de los principales protagonistas consultados por *El Quinze* coinciden en el diagnóstico: el proyecto se convirtió en un arma arrojadiza entre los sucesivos gobiernos y la oposición. Un detalle lo dice todo: el tranvía o la consulta de la Diagonal a menudo no se han presentado así, a secas, sino con frecuencia como el tranvía o la consulta de Hereu, o el tranvía de Colau, y así no había quien se pusiera de acuerdo.

“Cuando un tema se convierte en el *tranvía de*, ya sea de Hereu o de Colau, se magnifica, se polarizan las posiciones y todo se complica”, reflexiona el concejal Jordi Coronas (ERC), hasta el punto de que, en opinión de la teniente de alcalde de Urbanisme, Janet Sanz (BC), se ha llegado a producir “un debate ideológico absurdo”. Mientras aquí se vertían un sinfín de argumentos a favor del tranvía —conexión en línea recta, favorece el uso del transporte público, vertebrar el área metropolitana— y en su contra —efecto barrera, colapso viario del Eixample, que afectará al comercio—, en múltiples ciudades proseguía el retorno.

FOTOS: BRU AGUILÓ

El tranvía se convirtió en un arma arrojada entre los sucesivos gobiernos y la oposición

La consulta de la Diagonal se convirtió en un plebiscito a Hereu y un no al tranvía

La unión por la Diagonal la apoyaron entidades vecinales y pro transporte público, y la rechazaron el RACC y la asociación de comerciantes Diagonal Centre. Una de las reacciones locales más furibundas a la contra ha sido la de CiU. Este mismo partido ha estado a favor del proyecto desde la Generalitat y lo estuvo en el Consistorio, pero con Xavier Trias –alcalde entre 2011 y 2015– viró su posición, y así se mantiene ahora como JxCat. El concejal Jordi Martí (JxCat) argumenta que el proyecto se basa en “da-

tos poco científicos, poco demostrables o directamente falsos”, y sigue defendiendo el autobús eléctrico como alternativa. En 2016, Colau fichó al exconseller convergente de Política Territorial i Obres Públiques Pere Macias para situarlo al frente del proyecto del tranvía. Ni él logró persuadir a sus antiguos compañeros de partido. “Me sabe muy mal no haber sido capaz de convencer a Trias y a su equipo de que su posición no era adecuada”, confiesa Macias.

La vuelta del tranvía en Barcelona se remonta a finales de los años 90, cuando se hizo una prueba entre Macià y la Illa Diagonal, mientras que el Trambaix y el Trambesòs se estrenaron en 2004. Macias rememora que entonces ya se atacaba a este transporte en tertulias radiofónicas y, pese a que su puesta en marcha fue “un éxito absoluto desde el primer día”, el Ayuntamiento de Barcelona, con el socialista Joan Clos de alcalde, pidió esperar a unirlos por la Diagonal. Fue Jordi Hereu, alcalde entre 2006 y 2011, quien le dio un impulso. Asumió la propuesta de Jordi Portabella (ERC) de someter la reforma de la avenida a una consulta ciudadana que el rifirrafe político acabó convirtiendo en un *tranvía sí o no*, a la par que en un plebiscito a Hereu: ganó el no reformar la avenida y Hereu perdió las elecciones un año después.

El exalcalde socialista no está arrepentido de haber hecho la consulta, y considera que el tranvía ha sido una víctima más de la confrontación que ha reinado en política. “Creo que la falta de acuerdo del tranvía ha sido una expresión más de lo que en este país ha pasado en los últimos diez años: se ha primado no ponerse de acuerdo en nada”, sostiene Hereu, el cual celebra que se vuelva a la senda de ejecutar el proyecto, si bien lamenta que se haya perdido una década. “De aquí a un tiempo utilizaremos el tranvía, estaremos encantados, miraremos hacia atrás y diremos: ¿Cómo perdimos tanto tiempo?”, reflexiona. Quien fue presidente de la Associació per a la Promoció del Transport Públic (PTP) y uno de los mayores defensores del tranvía, Ricard Riol, añade que, “cuando esté terminado, será de los mejores de España y del sur de Europa”, y que se incorporará como una de las imágenes icónicas de la ciudad.

Para Macias, habrá “un antes y un después” en Barcelona, con un impacto “similar al que tuvieron en su día las transformaciones olímpicas”. Con todo, la historia del tranvía no termina con la Diagonal. Se presume que tiene aún mucho por ofrecer en el Baix Llobregat. La siguiente baza es alargar la T3 del Trambaix hasta Sant Just Desvern pasando por la calle Laureà Miró y carretera Reial, recuerda quien fue concejal de transportes de Sant Just en el anterior mandato, Jordi Porta (ERC). La Autoritat del Transport Metropolità (ATM) concreta que la redacción del proyecto ejecutivo está prevista para finales de 2021 o en 2022.

Dos tranvías en paralelo, a la altura de la plaza Francesc Macià.

Las obras podrían empezar el próximo noviembre

La unión por la Diagonal será 100% pública y se negocia con Tram para evitar que los beneficios engrosen las arcas de esta empresa privada

**J. B.
BARCELONA**

La conexión del tranvía por la Diagonal se iniciará con los 1,8 kilómetros entre la plaza de Glòries y Verdagué (paseo Sant Joan). Por ahora se ejecutan trabajos previos vinculados a un colector. La teniente de alcalde de Urbanisme, Janet Sanz, afirma a *El Quinze* que a finales de otoño se podrían empezar las obras de urbanización del tranvía –unos 56 millones de euros a cargo del Ayuntamiento– en paralelo a las de infraestructura ferroviaria y trenes –unos 61 millones que asume la Autoritat del Transport Metropolità (ATM), participada por la Generalitat y los ayuntamientos–. “Hacia noviembre sería un buen momento” para el inicio de obras, detalla Sanz. Se prevé que se alarguen unos dos años, con lo que los tranvías no

circularán por el nuevo tramo hasta finales de 2023, justo después de las próximas elecciones municipales.

El último escollo que debe superar el tranvía por la Diagonal lo ha planteado ERC antes de dar su sí al proyecto: revisar la concesión a Tram. Esta vence en 2032, y la ATM ya negocia con la empresa para evitar que se vea beneficiada por el incremento de pasajeros derivado de la extensión del tranvía, que será 100% pública. Tram, presidida hasta septiembre por el exconseller convergente Felip Puig, es mayoritariamente de capital privado, aunque también tienen una pequeña participación dos empresas públicas: TMB y Ferrocarrils de la Generalitat (FGC). Pese a ser legal, a finales de 2019 trascendió un movimiento no exento de polémica: Tram casi duplicó su deuda –pasó de 87 a 164 millones– para pagar 90 millones de dividendos a los accionistas. El pago se hizo efectivo, como en el caso de TMB, que percibió unos dos millones, según fuentes conocedoras.

Tram duplicó su deuda para pagar 90 millones de euros a los accionistas

Les claus de la setmana

La xifra

518

milions

El cost de refer els danys causats pel Glòria ara fa un any en diverses parts de Catalunya ha estat xifrat en 518 milions d'euros, segons l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic.

Última hora

El conseller Solé, inhabilitat

Redacció · Barcelona

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) ha inhabilitat aquest dijous al conseller d'Acció Exterior, Bernat Solé, per desobediència arran de la seva participació en el referèndum de l'1 d'octubre del 2017 com a alcalde d'Agramunt, quan també era diputat al Parlament. La sentència, però, no és ferma, ja que Solé encara pot recórrer i elevar la decisió al Suprem.

El tuit

JOSEP VALTÒNYC @valtonyc · 18 de gen.

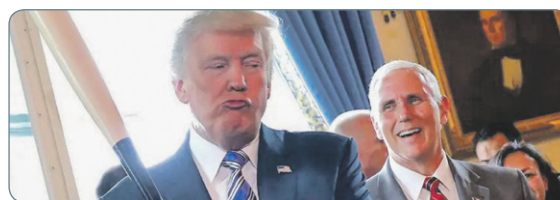
Fa setmanes vaig haver d'enterrar a la meua mare per Skype perquè si hagués intentat anar-hi la policia m'hagués tancat a la presó 3,5 anys, sense poder arribar, només per haver fet cançons. No vaig poder fer costat a ses meves germanes. Si som exiliats no és un debat, és un fet.

84 1.745 5.122

mikel ayestaran @mikelayestaran · 19 de gen.

Último día en la Casa Blanca... #Trump Foto @Reuters

7 60 247

Els titulars

ELECCIONS AL PARLAMENT

"El Govern ajorna les eleccions fins el 30 de maig per la pandèmia amb el suport de la majoria dels partits i la discrepància del PSC"

Divendres, 15 de gener

UN DELS GRANS DE L'ALTA MUNTANYA

"Mor l'alpinista català Sergi Mingote en un accident al K2"

Dissabte, 16 de gener

LLUITA CONTRA EL CORONAVIRUS

"Es posa a Catalunya la primera segona dosi de Pfizer, que completa la vacunació"

Diumenge, 17 de gener

EMERGÈNCIA SANITÀRIA PER LA COVID

"Salut denuncia la caiguda dràstica en l'arribada de vacunes a Catalunya"

Dilluns, 18 de gener

EMBOLIC ELECTORAL A CATALUNYA

"El TSJC suspèn l'ajornament de les eleccions i manté provisionalment la data del 14-F"

Dimarts, 19 de gener

RELLEU INSÒLIT A LA CASA BLANCA

"Biden pren possessió com a president dels EUA en un Capitoli blindat i sense Trump"

Dimecres, 20 de gener

La imatge

FOTÒGRAF: ROGER PI DE CABANYES (ACN)

Almenys quatre morts en una forta explosió d'un edifici a Madrid

Una forta explosió en ple centre de Madrid, al carrer Toledo –s'investiga si va ser provocada per uns treballs en una caldera de gas– va provocar aquest dimecres almenys quatre morts, una desena de ferits, i un desaparegut, després de devastar un edifici. El bloc, que acollia unes oficines parroquials, està al costat d'una residència de gent gran, una església i una escola.

EL QUINZE
de Público

DIRECCIÓ Ferran Espada COORDINACIÓ Marc Font DIRECCIÓ GENERAL José María Crespo DIRECCIÓ EDITORIAL Marià de Delàs GESTIÓ Pablo de Zárraga
PRODUCCIÓ Pauta Media S.L. EDICIÓ Carla de Puig i Néstor Bogajo REDACCIÓ Jordi Bes, Queralt Castillo, Roger Castillo, Cugat Comas, Natàlia Costa, Alba Fernández,
Àngel Ferrero, Yeray S. Iborra, Montse L. Cucarella, Paula Ericsson, Lidia Penelo, Emma Pons, Leire Regadas, David Rodríguez, Àlex Romaguera, Maria Rubio, Judith
Vives i Víctor Yustres FOTOGRAFIA Bru Aguiló, Montse Giralt, Joanna Chichelnitzky i Victòria Rovira CORRECCIÓ Carme Casals
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Manuel Cuyàs i Berta Rosés IMPRIMEIX Impresa Norte DIPÒSIT LEGAL M-6647-2019
CONTACTE elquinzepublico@pautamedia.com | redaccio@diaripublic.cat VISITA EL WEB https://especiales.publico.es/pages/el-quinze | www.diaripublic.cat

Matteo Renzi

La Nona Ora en Italia

Àngel Ferrero

Italia se asoma una vez más al precipicio. O más bien la empuja el ex-primer ministro con una jugada política de alto riesgo que podría acabar con un gobierno liderado por Matteo Salvini

Sin duda, este 2021 comienza fuerte. Por si no había suficiente con la tercera ola de la pandemia de covid-19 y el asalto al Capitolio de los Estados Unidos, la amenaza de un gobierno encabezado por Matteo Salvini y Giorgia Meloni se cierne ahora sobre Italia, con Silvio Berlusconi reducido a comparsa de las fuerzas que contribuyó a desatar. Con la decisión de retirar a los tres ministros de su partido, Italia Viva, de la coalición de gobierno, Matteo Renzi adelantó el reloj de Italia a la novena hora, cuando, según la Biblia, Jesucristo fue crucificado. En esta Pasión el propio Renzi se ha asignado el papel de Judas Iscariote: hasta un 43% de los italianos se pronunció a favor de que el ejecutivo de Giuseppe Conte continuase, según un sondeo del Instituto Nando Pagnoncelli para el *Corriere della Sera* publicado el pasado sábado. En esa misma encuesta el porcentaje de italianos que aprobaba la labor del gobierno subía hasta el 49%, y hasta el 56% en el caso del primer ministro.

¿Por qué tomó Renzi la decisión de dinamitar el gobierno, si Italia Viva ronda actualmente en las encuestas de intención de voto un 3%, un porcentaje que le haría perder la representación parlamentaria? El economista Wolfgang Münchau recomen-

daba en *EuroIntelligence* ir más allá de las encuestas “y no subestimar la dinámica política”: “Renzi ha identificado el fondo de recuperación y la lentitud en la campaña de vacunación como dos cuestiones ideales para elevar su perfil político”. Y aunque “Renzi ya no es la bestia de la política italiana que fue, aún conserva un marcado instinto político”, apunta Münchau.

En el diario alemán *Junge Welt*, Simon Zeise describía a Renzi como “el hombre de Merkel”. Una de las cosas que Renzi reclamaba a sus socios de gobierno es que aceptasen dinero del Mecanismo Europeo de Estabilidad (MEDE), pero, como explica Zeise, este sanciona a los estados “cuando su endeudamiento supera el 60% del Producto Interior Bruto (PIB) o la nueva deuda supone un 3% adicional”. “No podemos”, replicó el ministro de Economía, Roberto Gualtieri, al recordar que la deuda italiana alcanza ya el 160%. De adoptar la propuesta de Renzi, escribe Zeise, “los resultados serían demoledores”: “En vez de invertir en la mayor crisis económica desde la Segunda Guerra Mundial para estabilizar la atención sanitaria y el sistema social, Roma debería desmantelar estructuras para atender a los más desfavorecidos” y “Alemania podría final-

Renzi decidió dinamitar el gobierno a pesar de que Italia Viva ronda el 3% en intención de voto

Münchau: “No es la bestia que fue, pero conserva un marcado instinto político”

La derecha sacó la navaja automática, que lleva tiempo cosquilleando en su bolsillo

DIEZ AÑOS AL TIMÓN DE LA ULTRADERECHA

El 16 de enero se cumplieron diez años de la elección de Marine Le Pen como presidenta del Frente Nacional con un 67'65% de los votos, heredando así el cargo de su padre, Jean-Marie Le Pen. Los medios franceses hicieron balance de esa década al frente del partido que hoy se llama Agrupación Nacional (RN) y que ha funcionado como rompehielos de la ultraderecha europea, normalizando su discurso. Le Pen se ha fijado ahora como meta mejorar sus resultados en las elecciones regionales de junio.

mente dictar las normas a la tercera mayor economía de la Unión Europea”.

El bloque de la derecha sacó la navaja automática, que lleva tiempo cosquilleando en su bolsillo. “El centro-derecha está preparado para dirigir el país”, dijo Salvini a la prensa a la salida de una reunión en Milán de la coalición, de la que forman parte, además de Fratelli d'Italia –el partido posfascista de Meloni– y Forza Italia –la formación de Berlusconi–, otros dos partidos: Cambiamo y Noi con l'Italia. Salvini se burló de la posibilidad de formar una nueva coalición de gobierno *in extremis* –que describió como una “sopa minestrone”– y exigió a Conte la convocatoria inmediata de elecciones anticipadas. El viento sopla en sus velas: aunque la Liga ha ido dejándose puntos en todas las encuestas de intención de voto en los últimos meses, el bloque de la derecha seguiría obteniendo una mayoría para gobernar. A diferencia del primer gobierno de Berlusconi en 1994, que incluyó a ministros de la neofascista Alianza Nacional y la Liga Norte, en esta ocasión las tornas se invertirían y el ejecutivo estaría encabezado por

dos partidos de ultraderecha. El seísmo se dejaría notar en la calle y en los medios, pero probablemente menos en las cancellerías, al menos durante algún tiempo, porque el impacto de la formación de un gobierno compuesto por esa constelación de partidos enviaría ondas por todo el continente. Recordémoslo: hace dos semanas hablábamos en este mismo espacio de la reunión secreta en Berlín entre el vicesecretario federal de la Lega, Giancarlo Giorgetti, y Marian Wendt, diputado de la Unión Demócrata Cristiana (CDU) de Alemania, para acercar posiciones. El encuentro entre Giorgetti y Wendt significaría que los conservadores alemanes no descartan un gobierno de derechas en Italia y, al mismo tiempo, que la Liga estaría dispuesta a suavizar su programa para evitar un choque frontal con Berlín. ¿Se convertirá Italia este año en el “eslabón débil” de la Unión Europea? ¿Acabará Conte crucificado en las urnas por sus antiguos socios de gobierno? Este 2021 podría comenzar como Alfred Hitchcock quería para sí sus películas: con un terremoto para después ir subiendo en intensidad.

Estados Unidos comienza la era Biden

El 46º presidente, que pone en marcha el gobierno más diverso de la historia del país, cita la pandemia y las desigualdades como los dos grandes retos y llama a la unidad y a combatir el “supremacismo blanco”

Manuel Ruiz Rico
WASHINGTON

Tras casi 50 años dedicado a la vida pública, el exsenador por Delaware y exvicepresidente de Barack Obama, Joe Biden, tomó anteayer posesión como el 46º presidente de los Estados Unidos. Es, a sus 78 años, el más longevo de la historia del país y llega a la Casa Blanca en su tercera intentona, tras haberse presentado a las primarias de su partido con escasísimo éxito en 1988 y 2008. Biden juró su cargo once minutos antes de lo previsto, y a las 11.49 horas era ya el nuevo presidente de EE. UU. Hereda un país polarizado tras cuatro años de trumpismo, con unas desigualdades sociales y raciales en cotas récord y con 400.000 muertos por covid alcanzados esta semana. Trump, que dejó la presidencia con un *impeachment* bajo el brazo, no solo no quiso cruzarse con Biden en la jornada de transición del poder, sino que en su discurso de despedida no se dio por acabado: “Volveremos de alguna forma”, dijo.

Tras jurar su cargo, Biden dedicó su discurso a señalar la pandemia, las desigual-

dades, el racismo y la polarización como los grandes retos de su mandato. El demócrata estrenó su primera tarde en la Casa Blanca firmando órdenes y notas presidenciales precisamente sobre la pandemia, la economía, la inmigración, la igualdad racial y el medioambiente. Sobre esto último, el presidente firmará un comunicado para informar a Naciones Unidas de que EE. UU. volverá en 30 días al Acuerdo del Clima de París. Son las primeras actuaciones para enterrar cuatro años de trumpismo.

“El virus –recordó Biden– se ha llevado tantas vidas como la Segunda Guerra Mundial”, y mencionó explícitamente el asalto al Congreso de hace dos semanas, “esa violencia que quiso parar la voz del pueblo y frenar la democracia” y que ha puesto sobre la mesa otro de los problemas más acuciantes que tendrá su gobierno: “Tenemos que confrontar a los supremacistas blancos y los terroristas domésticos”, dijo el mandatario, ante apenas unos pocos cientos de asistentes, entre ellos los expresidentes Barack Obama, Bill Clinton y el republicano George W. Bush. El otro presidente vivo, Jimmy Carter, de 96 años, no pudo asistir a la ceremonia por primera vez en más de 40 años.

“La democracia es frágil pero ha prevalecido”, celebró Biden, al tiempo que pidió “unidad” para afrontar los “muchos retos” que el país enfrentará: “Ataques a la democracia y a la verdad, el coronavirus, el cambio climático, el racismo, las desigualdades”. El demócrata recalcó el hito que supone que Kamala Harris sea no solo la primera vicepresidenta del país, sino la primera de origen afro y asiático en tener esa posición: “Hace 50 años, en las marchas sobre Washington en este mismo National Mall, Martin Luther King habló de sus sueños y del derecho de los afroamericanos al voto, y hoy está Kamala Harris de vicepresidenta”. El césped del National Mall, cercado y sin público debido al blindaje de la capital del país para evitar disturbios como el del

asalto al Capitolio, fue poblado por casi 200.000 banderas estadounidenses en homenaje a los ciudadanos que no han podido asistir al Día de la Inauguración. “Debemos vernos como vecinos, no como adversarios, debemos bajar la temperatura. Entiendo el miedo de muchos al futuro”, añadió el presidente, que vinculó ese miedo no sólo al virus sino a problemas como “las coberturas sanitarias, las hipotecas, el paro. Lo entiendo. Pero podremos afrontar todo esto con unidad y si abrimos nuestras almas”.

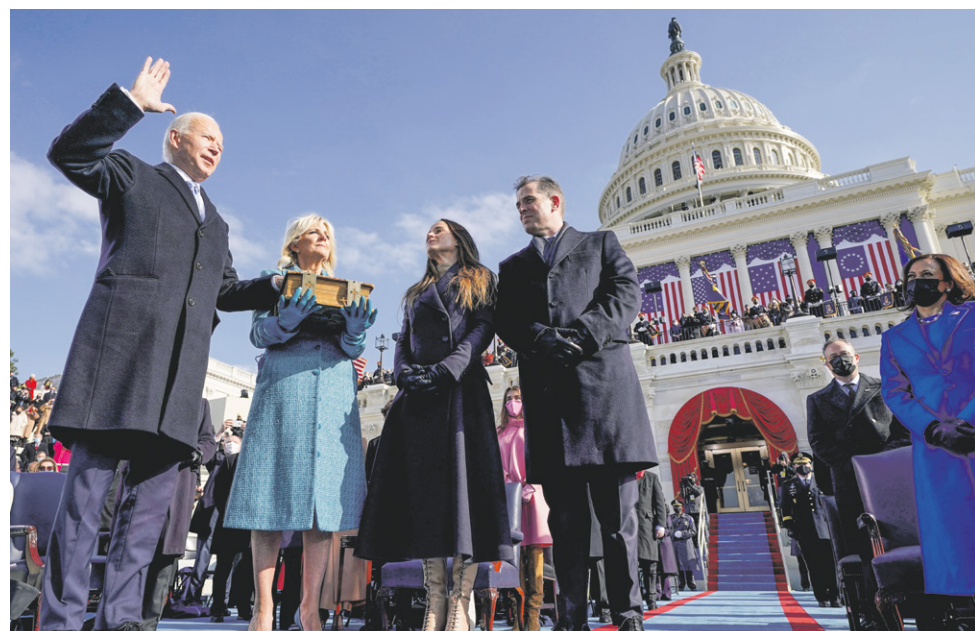
El nuevo presidente firmó una nota presidencial para reclamar a los ciudadanos que lleven mascarilla durante cien días y hacerla obligatoria en todos los edificios federales. En otra orden frenó la salida de la Organización Mundial de la Salud y creó la posición de Coordinador en la Respuesta al Covid-19. Sobre economía, Biden extendió la moratoria sobre desahucios al menos hasta el 31 de marzo; sobre medioambiente, rubricó una orden para que las agencias federales revisen las normas sobre emisiones –rebajadas por Trump– y para imponer una moratoria temporal a la extracción de gas y petróleo del Ártico; sobre equidad racial, ordenó revisar las desigualdades sistémicas en los programas federales y anuló la orden de Trump en la que excluía a los ciudadanos no estadounidenses del censo; y sobre inmigración, declaró detener la construcción del muro con México.

Sobre este suelo echará a andar el gobierno de Biden. Será la Administración más diversa de la historia del país, con miembros de la comunidad negra como la vicepresidenta Kamala Harris; latinos como los secretarios (ministros) de Salud, Xavier Becerra, Seguridad Nacional, Alejandro Mayorkas, y Educación, Miguel Cardona; nativos americanos como Deb Haaland, la responsable del Departamento de Interior; y la primera transgénero en ocupar un puesto en un gobierno de Estados

Unidos: Rachel Levine, hasta ahora ministra de Salud de Pensilvania, será la próxima subsecretaria (viceministra) de Salud.

La jornada empezó con una escena que no sucedía desde hace 152 años. Donald Trump abandonó la Casa Blanca a las 8.17 horas a bordo del helicóptero presidencial, el Marine One, que lo trasladó a la base militar Andrews, en el estado vecino de Maryland. Fue su manera de evitar cruzarse con el presidente entrante, un desplante que no se veía desde que Andrew Johnson evitó a Ulysses S. Grant allá por 1869. “Normalmente, esta actitud es una señal de que la sociedad estadounidense está en medio de una enorme contienda política”, apunta el historiador de presidentes Douglas Brinkley en el *New York Times*.

Ya en Andrews, Trump protagonizó una breve ceremonia de despedida en una explanada ante unas pocas decenas de seguidores, la mayoría sin mascarilla. Fiel a su estilo, en un discurso hilado a golpe de ocurrencia y lleno de medias verdades, reivindicó como presuntos éxitos su ley sobre “la mayor bajada de impuestos en la historia de EE. UU., la reconstrucción del ejército, los datos del empleo hasta antes de la pandemia, [los resultados de] las bolsas, que están ahora –dijo– a niveles más elevados que antes de la pandemia”, y se puso la medalla de haber desarrollado la vacuna “contra el virus chino en menos de un año”. Deseó “suerte y éxito a la nueva administración”, aunque sin mencionar a Biden, y aseguró que estará “escuchando y mirando”. “Volveremos de alguna forma. Buena vida y nos veremos pronto”, concluyó. Después subió al Air Force One, que lo trasladó a Florida. Eran las 8.47 horas, el final definitivo de la era Trump. A Biden le quedaban poco más de tres horas para jugar el cargo, pero Washington ya era suya. A las 9.20 horas, el demócrata tuiteaba: “Es un nuevo día en Estados Unidos”.

El presidente Joe Biden jura el cargo en la ceremonia de investidura.

La salida: Estados Unidos después de Trump

Pablo Bustinduy
Político

Con el final de la presidencia de Trump acaban cuatro años larguísimos para la política norteamericana. Trump llegó al poder por sorpresa, irrumpiendo en las primarias republicanas como el abanderado de una gran rebelión contra el aparato del partido, que él convirtió después en una impugnación general del *establishment* político del país. Su estilo provocador y su mensaje contra Washington y la política profesional, culpable de haber olvidado y traicionado a la gente de a pie, encontraron una formidable caja de resonancia en el descontento y la ansiedad de la Norteamérica blanca y conservadora, radicalizada por las embestidas del Tea Party contra el cosmopolitismo ilustrado de Obama. En una sorpresa aún mayor, Trump se impuso en las presidenciales a Hillary Clinton, gracias a una alianza poderosa entre el sur del país, el medio oeste y los distritos más golpeados por la desindustrialización de los grandes lagos. Exultante en la victoria, Trump anunció entonces una cruzada contra todos los enemigos externos e internos del país y prometió recuperar la grandeza y el esplendor de una América tan poderosa como mitológica. Sus enemigos en el partido republicano y el poder industrial y financiero del país se cuadraron tras él. Todos obtuvieron grandes créditos de ese realineamiento.

Cuatro años después, tras protagonizar el mayor intento de subversión del proceso democrático desde la era de la Reconstrucción, tras la guerra civil norteamericana, Trump se va casi

como llegó: representando una gran paradoja. Su resultado en las urnas fue espectacular, pero claramente insuficiente para mantenerse en el poder. Su campaña para desconocer el resultado electoral ha tenido un recorrido que casi nadie le auguraba tras las elecciones, pero no solo no ha logrado su objetivo, sino que ha terminado provocando la pérdida de la mayoría en el Senado, la posesión más preciada que les quedaba a los republicanos. La culminación de esa campaña con el asalto al Capitolio, que Trump instigó y dirigió como el comandante de una esperpéntica milicia popular, representó a la vez una fenomenal demostración de fuerza y el acto televisado de su defunción política. Trump ha llevado su desafío al sistema político norteamericano hasta un extremo inimaginable, pero ahí, en el punto de máxima tensión, ha sido duramente derrotado.

En la hora de su salida, a Trump le queda un ejército de seguidores, hasta hoy inasequibles al desaliento, y un relato con que alimentar su mito: el robo de las elecciones por parte de una conspiración global. Son dos posesiones valiosas: si algo hemos aprendido de estos años es que no se puede menospreciar la fuerza social del delirio. La base, el discurso y el estilo político del trumpismo no van a desaparecer. Se rearticularán políticamente, seguro, y esa rearticulación es de hecho lo que está en juego en la fenomenal batalla que está teniendo lugar en el seno del partido republicano. Liderados por Mitch McConnell, hasta hace unos días el todopoderoso líder de la mayoría gubernamental en el Senado, los pesos pesados del partido se disponen a expiar el pecado trumpista para posicionarse en la pelea por la recomposición del conservadurismo americano. Pero Trump no ha dicho su última palabra. La víspera de su salida, su entorno filtró la posibilidad de que el expresidente fundara un nuevo partido –algo muy difícil en el sistema político estadounidense; el rumor buscaba, seguramente, aumentar la

“En el ámbito de la política exterior, su discurso, una acerada crítica de la globalización, sí se ha traducido en cambios sustantivos, en algunos casos quizás irreversibles”

presión sobre quienes dudan si cambiar de bando—. Todo dependerá del juicio político a Trump: si es inhabilitado, la batalla por su sucesión dará más voltaje a la confrontación interna. Si no, preparará su retorno con una larga lista de nuevos enemigos. Para Trump, apasionado del conflicto y la conspiración, esta intriga es una forma de seguir reinando.

El conflicto es quizá la mayor expresión del legado trumpista. Trump fue el síntoma de un colapso político, el de los años dorados de la globalización norteamericana, que Obama recompuso a duras penas. Pero Trump no ha traducido la gran sublevación que le aupó a la presidencia en un programa político real. Navegando un ciclo favorable, con tasas históricas de aprobación antes del hundimiento de la pandemia, su política económica ha sido continuista: grandes rebajas fiscales, traducidas en deuda y desigualdad, desregulación ambiental y laboral, grandes subsidios a los sectores energéticos y financieros. Sus políticas migratorias, con gestos de crueldad inédita, no han supuesto una diferencia cualitativa respecto al pasado –Trump ha deportado menos que Obama—. No ha derogado la reforma sanitaria, ha nombrado jueces conservadores y ha concentrado su gestión más en el ámbito discursivo que en transformaciones programáticas reales.

Quizá el legado más significativo de Trump, el ámbito en el que realmente ha dejado huella, sea el de la

política exterior. Ahí su discurso, una acerada crítica de la globalización como premisa de un aislacionismo agresivo, sí se ha traducido en cambios sustantivos, en algunos casos quizás irreversibles. Las guerras comerciales de Trump han tenido efectos geopolíticos reales, y harán difícil regresar al tiempo en que el proteccionismo era una cuestión prohibida. El abandono estadounidense del orden multilateral, y el desmantelamiento de los marcos de desarme o cooperación, podrán quizá ser parcialmente revertidos, pero han modificado esencialmente la posición exterior de Washington. Trump deja la OTAN en una profunda crisis existencial, la relación trasatlántica desorientada, los equilibrios de Oriente Medio rehechos a su medida, una espiral de confrontación creciente con China. Pero Trump deja sobre todo un país desgarrado, enfrentado consigo mismo, al que sus contradicciones internas le hacen cada vez más difícil proyectar su poder hacia el resto del mundo. Biden tendrá difícil recomponer la viabilidad política de los Estados Unidos como hegemon global.

Los Trump abandonan la Casa Blanca en helicóptero.

“LA CENSURA ME L’AGAFO AMB MOLTA ESPORTIVITAT”

ALBERT PLA REP ‘EL QUINZE’ AL TEATRE BORRÀS, ON TIRA ENDAVANT UN ARRISCAT ESPECTACLE. L’ARTISTA POLIFACÈTIC PARLA DE LA SEVA TRAJECTÒRIA I DE LA SITUACIÓ DEL SECTOR CULTURAL AMB EL TO PROVOCADOR QUE EL CARACTERITZA

Lidia Penelo
BARCELONA

Abillat amb una mena de túnica de filòsof antic i una guitarra, els dimarts, Albert Pla surt a l’escenari del Teatre Borràs a cantar cançons. Acostuma a trencar el gel amb *¿Os acordáis?*, la cançó d’aires apocalíptics que va compondre durant els primers mesos de confinament i que al llarg de deu minuts parla de com era el món. Diu que després d’haver escrit aquest tema ja ha tingut el seu “*desahogo*” pel que fa a la covid-19. Aquests concerts dels dimarts al Borràs, previstos fins a mitjans de març si les restriccions ho permeten, comencen així, una mica apocalíptics, però després, enfilant composicions una darrera l’altra, Albert Pla aconsegueix portar el públic cap a *El lado más bestia de la vida*.

Albert Pla (Sabadell, 1966) fa temps que té clar que “*el mejor bolo es hacérselo solo*”, tot i que també reconeix que ara mateix, poca cosa més poden fer els artistes que es dediquen a les arts en viu. En aquests temps que corren, viatja menys, però també agraeix tenir més temps. Potser per això en els últims mesos ha penjat una minisèrie a Youtube i ha publicat un llibre de ficció, entre altres projectes. La sèrie es diu *España de Borbón*, i tracta d’això, de la història de la família dels Borbons, i tal com explica al prefaci, “*esta serie tiene de todo, homicidios, genocidios, parricidios, magnicidios, todos los cidios. ¡Los Borbones han infringido todos los delitos del código penal a lo largo de su historia!*”. Ho ha fet ell tot sol, guions, rodatge i edició, perquè assegura que ningú l’ha volgut acompanyar en aquesta aventura.

Pel que fa al llibre, el títol és tota una declaració d’intencions. Després d’haver publicat *España de mierda* (Roca Bolsillo),

Albert Pla durant l’entrevista amb ‘El Quinze’.

ara torna al món editorial amb *Espanya en guerra* (Amsterdam, en català, i Desacorde Ediciones, en castellà), un volum que defineix com una comèdia bèl·lica. “Tampoc és una cosa increïble, no? Hi ha mil novel·les i mil pel·lícules que es carreguen els presidents dels governs i fan volar parlaments; és una comèdia bèl·lica i s’ha de morir gent”, argumenta Pla durant una trobada abans de sortir a l’escenari ara fa una setmana. Malgrat que la història dispara a totes bandes, l’artista sosté que el llibre ha tingut una bona acollida: “No he tingut cap problema, no dic res de l’altre món, *Espanya en guerra* és un *desahogo*, és a dir, anem a cremar autobusos! I ho he fet de la manera més divertida. *Bueno...* jo em pixava de riure quan escrivia”.

Des que va escriure la seva primera cançó, *La platja*, i va enregistrar el primer

disc, fa la sensació que sempre s’ho passa bé fent el que fa, però ell puntualitza que “això no vol dir que amb la meva feina sempre busqui el riure o la diversió”. “Quan feia *Miedo* buscava que la gent rebés unes altres sensacions, i cada cançó és un univers, i amb cada llibre o cosa que faig vull transmetre coses diferents”, explica.

El preu de dir les coses pel seu nom

Per dir les coses com les pensa de vegades ha patit cancel·lacions de concerts i ha tingut problemes de contractació. Un fet que assumeix amb molta tranquil·litat –si més no, aparent–. “Sempre ha anat amb mi això; hi ha gent que no li agrada el que faig i a vegades és l’amo del teatre, o són els amos de la discogràfica, o els amos de les televisions. Jo parlo d’unes coses des d’un punt de vista que a ells no els interessa

Albert Pla ha penjat els últims mesos una minisèrie a Youtube, ‘*España de Borbón*’, un treball que ha guionitzat, rodat i editat tot sol.

FOTOS: BRU AGUILLO

El cantautor Albert Pla a dalt de l'escenari del Teatre Borràs de Barcelona, on cada dimarts i fins a finals del mes de març interpreta un grapat de les seves cançons.

gens. I ja està, ho entenc. La censura me l'agafo amb molta esportivitat, jo també els censuraria a ells. Jo xaparia la boca a molta gent, els prohibiria parlar, no els deixaria sortir per la tele ni per la ràdio i no se sabria res d'ells. I llavors també trobo lògic que ells no vulguin saber res de mi", comenta.

Que el seu no seria un camí al gust de tothom ho va tenir clar des del primer dia que va cantar davant d'un públic. Recorda que, si hi havia 10 persones, ja va veure clarament que a nou no els agradava gens. Amb tot, Albert Pla és un cantautor que a través de la provocació i la denúncia s'ha convertit en un referent per a moltes generacions, i que té seguidors fidels tant a Catalunya com arreu de l'Estat espanyol, i també a Sudamèrica.

A Albert Pla, una de les coses que més l'inquieten és la humanitat. "Som una raça inquietant", sentència. Assegura que el seu dia a dia és no tenir dia a dia, que no té un ordre, tot i que és matiner i que treballa sempre: "Bàsicament treballo tot el dia pensant en les meves coses". I de vegades mira documentals d'història o de coses que l'interessen, però no es declara ni cinèfil, ni gran lector de novel·les. Fa broma dient que té el rècord mundial en mirar els primers capítols de tot el que pengen a les plataformes: "Sóc una mica desordenat absorbint coses, però si tinc temps em poso Filmin o Netflix i

"Som comedians, podria fer una altra feina, però l'he triat, amb el bo i el dolent"

"Estatut de l'artista?, Quant costarà? Sona fatal! Sona que hauré de pagar una quota més"

"Jo no tinc temps de tenir esperança; a mi aquests estatuts no em 'pillen'"

veig dos minuts d'una pel·lícula i dic "vaya merda"; en veig tres minuts d'una altra, i el mateix; veig molts principis de coses".

Parlant sobre el futur estatut de l'artista surt l'Albert Pla més esmolat i descregut: "Quant costarà això? Sona fatal! Sona que hauré de pagar una quota més. Jo, mira, si volen asfaltar l'Everest, entre que comencen, donen la llicència, els altres estafen, posen la carretera... jo ja estaré mort, i els

últims anys viuré de la caritat. És així mateix". Seguint amb la conversa, admet que tard o d'hora arribaran, però comentant la situació a altres països no s'està de deixar anar: "A França un músic és un treballador, aquí som uns merdes, no se'ns considera. Seria fantàstic que t'haguessin pagat un sou per tots els bolos que s'han anul·lat o t'haguessin donat alguna prestació, o que et diguessin no paguis a hisenda".

Tot això no ho diu pas empenyat, més aviat ho deixa anar amb la resignació clarivident d'algú que hi ha reflexionat moltes vegades. "Som comedians, és la meva feina; podria fer una altra feina, però he triat aquesta, amb tot el bo i el dolent. La primera vegada que vaig anar al Vinya Rock era una estructura sòlida, però un pèl deficitària, i ara que han passat 30 anys hi he tornat a anar i l'estructura encara és pitjor que abans. El món avança. Vull dir que l'esperança hi deu ser... [Riu]. Jo no tinc temps de tenir esperança. A mi aquests estatuts, aquestes estructures no em pillen. Si no són capaços de posar un baffle més al Vinya Rock, què collons seran capaços de donar-me una pensió a mi, que m'han odiat tota la vida? Què m'he de creure no sé què d'uns estatuts, unes estructures i la polla en vinagre?", rebla Albert Pla, capaç de fer que qui l'escolta s'emmiralli amb les pròpies vísceres.

'Espanya en guerra', el seu últim llibre

Al seu últim llibre, Albert Pla recrea una República Catalana després que Catalunya hagi declarat unilateralment la independència. Davant d'això, Espanya demana ajut als Estats Units, que entren en el conflicte, sobretot després que els membres del batalló dels sonats robin la primera ampolla de Coca-Cola envasada a Europa. Pla ha construït una novel·la de ritme trepidant, amb passatges delirants i provocadors, però sobretot molt divertida, i a voltes fins i tot versemblant.

AMSTERDAM

Il·lustració de la portada del llibre.

Cultura Agenda

Els protagonistes de 'L'èxit de la temporada', que es representa al Teatre Coliseum.

El Terrat celebra al teatre 30 anys d'èxit

Judith Vives

La productora El Terrat celebra aquest any el trentè aniversari amb l'espectacle *L'èxit de la temporada*, que es pot veure al Teatre Coliseum de Barcelona fins al 28 de febrer vinent. L'obra, escrita i dirigida per Enric Cambray i Israel Solà, reuneix de nou dalt de l'escenari actrius i actors que formen part de la memòria col·lectiva de l'humor del nostre país, amb Sílvia Abril, David Fernández, Fermí Fernández, Oriol Grau, Mònica Pérez, Jordi Ríos, Mònica Macfer i Alba Florejachs com a protagonistes.

L'espectacle gira al voltant de la història de sis amics que triomfen com a còmics en programes de ràdio i televisió, i que decideixen unir-se per tirar endavant l'obra *Romeu i Julieta*, per reivindicar-se com a intèrprets. Un incident fortuït, però, fa que el muntatge no es pugui arribar a estrenar mai i, vint anys després, aquests sis amics es retroben per intentar fer realitat el projecte que no van poder fer en el passat.

Precisament el retrobament dels actors i les actrius que participen en l'obra va ser l'espurna de la qual va néixer aquesta comèdia: un grup d'amics que s'estimen i es retroben fent el que més els agrada fer, comèdia. L'obra, a cavall entre la realitat i la ficció, és un cant a l'amistat. Però al mateix temps també reflexiona sobre el pas del temps, el triomf, la relació amb l'èxit i la fama, la satisfacció vital, les frustracions personals i l'ofici dels còmics. Segons ex-

pliquen els seus directors, "l'obra parla de l'amistat, però també parla de l'èxit, de què significa l'èxit i de què considera la professió que és l'èxit. Es parla del teatre, de l'ofici, de l'ofici de ser còmic".

Des d'El Terrat, han explicat que *L'èxit de la temporada* no és pas un repàs a la història de la productora, sinó que es tracta d'una proposta de nova creació, que pretén recollir l'esperit i el llenguatge propi d'aquesta companyia sobre una trama hilarant i plena de sensacions fortes. Durant la presentació als mitjans, l'humorista, presentador i responsable d'El Terrat Andreu Buenafuente va agrair a les persones implicades que hagin apostat per fer realitat aquesta celebració dels 30 anys de la productora en uns moments tan difícils com els actuals. La productora executiva de teatre d'El Terrat, Mercè Puy, va ressaltar el fet que des de la direcció d'El Terrat s'hagi donat sempre tant suport i tanta importància a les produccions de teatre, fins i tot en moments com el d'ara.

Actors i actrius de l'obra, que inclou un grapat de noms vinculats als orígens d'El Terrat i protagonistes de les seves últimes produccions, remarquen com gaudeixen a dalt de l'escenari, l'amistat que uneix tot l'equip sencer, i el seu agraïment a la productora per seguir arriscant i apostant amb propostes com aquesta.

DATA Fins al 28 de febrer
LLOC Teatre Coliseum (Barcelona)
PREU A partir de 16 €

La Mida no Importa: pandèmia, confinament i curts al Raval

La novena edició de La Mida no Importa, el Festival Internacional de Curtmetratges del Raval, se celebra aquest cap de setmana amb sessions presencials i virtuals. El certamen ha decidit seguir amb la convocatòria de l'edició del 2021 tot adaptant-se a les restriccions pel coronavirus. Les sessions tindran lloc fins diumenge, amb un programa diferent per a cada dia.

En la programació d'aquest any, el festival ha volgut mostrar la versatilitat expressiva d'aquest format i, molt especialment, com és capaç d'adaptar-se a les circumstàncies. En aquest sentit, es podran veure diverses peces fetes durant el 2020 i que tenen el tema de la pandèmia i el confinament com a motor principal.

Entre els curts que es projectaran, destaquen films com *Maji* (Aigua), de César Díaz Meléndez; *Haiku de um Poeta Morto* (Haiku d'un poeta mort), d'Akira Kamiki; *Avistament 1978*, de Guillem Miró; *Señales de realidad*, de Concha Alonso Valdivieso; *Las grietas*, de Valentino R. Sandoli; o *Deux options* (Dues opcions), de Gon Caride.

Les projeccions presencials es faran a l'Auditori Meier del Macba els dies 22 i 23, en dues sessions (17 h i 19.30 h). També es podran veure quatre sessions virtuals a través de la plataforma FesthomeTV.

DATA Fins al 24 de gener
LLOC Macba (Barcelona) i online
PREU Gratuït

Un fotograma del curtmetratge 'Awkward', de Nata Metlukh.

Esports i cinema, presencial i online

L'edició del 2021 del BCN Sports Film Festival és híbrida, amb projeccions presencials i online. Les primeres es fan a cinc espais diferents: el Museu Olímpic i de l'Esport, la Sala Àmbit Cultural (El Corte Inglés), el Museu i Centre d'Estudis de l'Esport Dr. Melcior Colet, el Centre Cívic El Sortidor i els Cinemes Girona. La versió online es pot seguir a FesthomeTV.

DATA Fins al 24 de gener
LLOC Barcelona i online
PREU En funció de la sessió

Joc i dansa a La Caldera Les Corts

Novembre, la coreografia creada per Roser López Espinosa, es podrà tornar a veure aquest dissabte a l'espai de dansa i moviment La Caldera Les Corts de Barcelona. L'obra parla del joc i del concepte de grup a través de la dansa. La mateixa Roser López és una de les intèrprets d'aquesta coreografia, juntament amb Nora Baylach i Diego Sinniger de Salas.

DATA 23 de gener
LLOC La Caldera Les Corts (BCN)
PREU 12 €

Meritxell Gené presenta nou disc

La cantautora lleidatana Meritxell Gené presenta aquest dissabte, al Casinet d'Hostafrancs de Barcelona, el seu nou treball discogràfic, *Sa tanca d'allà dins*. Després de dedicar discos a l'obra d'alguns poetes, en aquest àlbum la cantant pren com a punt de partida el seu primer llibre de poemes, *Després dels esbarzers*, un recull de versos molt personal amb els quals reviu el passat. El concert s'emmarca dins el festival BarnaSants.

DATA 23 de gener
LLOC Casinet d'Hostafrancs (BCN)
PREU A partir de 12 €

Lucia Fumero, a la Casa Elizalde

La pianista i cantant Lucia Fumero presenta aquest divendres el seu nou disc, titulat *Universo normal*, en un concert a la Casa Elizalde de Barcelona. L'àlbum, editat a finals de l'any passat, combina el folklore, el jazz i la influència de la música clàssica, i inclou tant composicions cantades com música instrumental. El treball està editat pel segell català Seed, que vol donar visibilitat a l'escena jove vinculada al jazz.

DATA 22 de gener
LLOC Casa Elizalde (Barcelona)
PREU Gratuït amb reserva prèvia

El festival Tiana Negra se celebra a través de Youtube

El festival de novel·la negra Tiana Negra se celebrarà enguany online a través del canal de Youtube de l'Ajuntament. Les activitats es faran a Can Riera, un espai que s'ha habilitat tècnicament per poder oferir tots els actes via *streaming*. El festival manté les activitats programades inicialment, excepte el Trivial Negra. Entre els actes previstos hi ha una conversa sobre el *true crime* entre els periodistes Tura Soler i Jordi Grau, una altra sobre la novel·la negra actual, un col·loqui en-

tre traductors, el lliurament del VIII Premi Memorial Agustí Vehí, una lectura de poemes o la lectura dramatitzada d'un text sobre l'escriptora Patricia Highsmith, amb motiu del centenari del seu naixement. D'altra banda, la compra de llibres es podrà fer a través de la pàgina web de la llibreria Saltamartí de Badalona.

DATA 22 i 23 de gener
LLOC Online
PREU Gratuït

Un 'Aladdí' actualitzat arriba al Teatre Gaudí Barcelona

La companyia Magatzem d'Ars porta al Teatre Gaudí Barcelona la màgia i l'exotisme d'*Aladdí*, un espectacle musical familiar que es basa –i al mateix temps l'actualitza– en el popular conte de *Les mil i una nits*, sobre un lladre que troba una llàntia màgica per fer realitat tots els seus somnis. En aquest cas, el lladregot s'ha convertit en un malabarista, mentre que el geni, en realitat, té el somni de triomfar en un cabaret.

DATA Fins al 21 de març
LLOC Teatre Gaudí Barcelona
PREU 10 €

Un moment del musical 'Aladdí'.

El festival BCNegra reivindica la Rambla com a escenari literari

El festival BCNegra, que se celebrarà fins al 31 de gener de forma virtual, reivindica la Rambla de Barcelona, un dels carrers més emblemàtics i literàriament magnètics, en especial per a la novel·la negra. Inclou una programació amb més d'una cinquantena de taules rodones que aplegaran 160 participants, entre els quals destaquen Claudia Piñeiro, Sergio del Molino, Rodrigo Fresán, Andreu Martín, Alicia Giménez Bartlett, Jordi Amat o Víctor del Árbol. Tota la programació es retransmetrà en directe a través del web de Barcelona Cultura.

A banda de novel·la negra, la programació també inclou poesia, còmic, fotografia, música, cinema, dansa i rutes literàries per la Rambla. A més, el dilluns 25 es lliurarà el Premi Pepe Carvalho a l'escriptora americana Joyce Carol Oates, al Saló de Cent de l'Ajuntament. Com és habitual, BCNegra recuperarà un autor, un llibre i un personatge, que enguany seran, respectivament, Fred Vargas; *La ciutat i la ciutat*, de China Miéville; i Laidlaw, el personatge creat per William McIlvanney.

BCNegra recordarà els 100 anys del naixement de Patricia Highsmith amb una taula rodona sobre la seva figura i la seva obra menys coneguda, amb la participació de Maria Villalonga, Núria Cadenes, Marta Alòs i Montse Sanjuan.

DATA Fins al 31 de gener
LLOC Barcelona i online
PREU Gratuït

Il·lustració del cartell de BCNegra.

TÀPIES I BROSSA, A LA GALERIA EUDE

La Galeria Eude de Barcelona celebra el 45è aniversari amb una mostra dedicada a Antoni Tàpies i a Joan Brossa. Titulada *Tàpies-Brossa: lletres, signes, xifres*, explica la complicitat i la col·laboració entre els dos artistes, que van treballar plegats més d'un cop. Inclou gravats i

litografies de Tàpies, com la peça *Frègoli 9*; l'aiguafort *Lletra O*, o el carborúndum *T'inclinada*, i litografies i poemes-objecte de Brossa, com *Brúixola* o *Desmuntatge*, de manera que es poden veure els punts en comú entre els dos artistes. Fins al 29 de maig. Entrada gratuïta.

AVÍS: Els espectacles i les activitats d'aquesta agenda poden patir canvis de data o horari o cancel·lacions per culpa de la pandèmia. Abans d'anar-hi, és aconsellable confirmar la informació a través de les pàgines web dels organitzadors respectius.

L'esport se sent víctima d'un greuge amb les restriccions

La iniciativa "Ja n'hi ha prou!" reivindica poder recuperar l'activitat esportiva i suma adhesions per tot el territori. Els clubs esportius se senten víctimes d'un greuge que amenaça el seu futur

Cugat Comas
MATARÓ

Ja n'hi ha prou". Amb aquest clam tan explícit els clubs esportius catalans s'han aplegat rere pancartes, concentracions, cartells i queixes a les xarxes en una mena de moviment de base que expressa destempera. Estan cansats, farts i empipats. "Ja n'hi ha prou", diuen, de ser una de les principals víctimes propiciatòries de les successives restriccions governamentals, i que tots els seus esforços per blindar l'activitat esportiva com a segura no siguin tinguts en compte. Se senten víctimes d'un greuge que amenaça directament el seu present i el seu futur.

El cap de setmana passat va créixer el nombre de clubs de tota l'àrea de Barcelona que es van sumar simbòlicament a la campanya "Ja n'hi ha prou!", nascuda a Girona. De moment només són –només poden ser– accions simbòliques i de protesta. Però és evident que n'estan farts, i la renovació del marc restrictiu vigent, que prohibeix els entrenaments amateurs en espais tancats, té molts números per continuar. Sigui per a o per b, l'esport s'ha organitzat i ha protestat, però ha estat incapaç, fins ara, de trobar la palanca o la manera que el sedàs restrictiu no l'impossibiliti gairebé del tot.

El manifest de la campanya recull el clam d'un sector que se sent singularment desatès i maltractat, i denuncia que "el Govern no disposa de cap estudi, ni de cap certesa, que certifiqui que la pràctica esportiva organitzada sigui cap focus de contagi ni de propagació del virus". Els clubs constaten que són "el sector més castigat i

La concentració dels Lluïsos de Gràcia contra les restriccions en l'esport.

L'esport amateur no ha pogut trobar la manera de revertir les mesures que el fan impossible

Lluïsos de Gràcia: "No entenem que no es faci un esforç per mantenir els entrenaments"

criminalitzat", i denuncien que els governants "desconeixen la realitat de l'esport de base i els seus beneficis".

"Veient com es permet l'assistència a cinemes, teatres, sales de concerts, auditoris, actes religiosos i cirks al 50% de la seva capacitat, ens sentim desconcertats i impotents en no rebre el mateix tracte. Quina pot ser la raó d'aquest greuge?", es queixen al document, i alerten que la suspensió de competicions també és "un greuge respecte a la majoria de clubs que disputen lligues a l'àmbit espanyol". "Ja n'hi ha prou" acaba assegurant que les mesures actuals provo-

quen un "dany als clubs esportius, sense cap suport ni ajuda, fan trontollar i posen en perill un dels tresors del nostre país".

Un dels clubs que el cap de setmana passat va fer una concentració simbòlica per dir que "Ja n'hi ha prou" és el dels Lluïsos de Gràcia. El president de la seva secció de bàsquet, Rafa Nache, explica que la situació els aboca a tenir 300 jugadors sense les rutines normals d'entrenament, i s'exclama, precisament, que les restriccions equiparin competició i entrenament: "Podem arribar a entendre que es restringeixi la competició, pels desplaçaments i la interacció que suposa, però no que no es faci un esforç per mantenir els entrenaments. L'esport és una eina d'educació que hauria d'entrar sota el paraigua d'aquesta, i no quedar-ne fora".

Els Lluïsos de Gràcia van participar en un dels estudis amb testos de detecció ràpids de la covid –els coneguts tests d'antígens– animats per un dels epidemiòlegs de moda al país, Oriol Mitjà, amb el resultat de cap positiu de 500 proves fetes. "Nosaltres diem que som segurs amb coneixement de causa, i les estadístiques generals ensenyen que els casos en l'àmbit esportiu són mínims. Estem demanant que se'ns permeti recuperar els entrenaments amb tots els

protocols que ja havíem complert, amb bombolles i totes les mesures, perquè, si no, els nens tenen prohibit entrenar-se, amb el benefici de salut que això comporta, i en canvi poden jugar al parc. Té poc sentit".

L'entitat, com molts clubs, fa mans i mànigues i equilibris imaginatius per mantenir l'activitat. "Mirem que almenys es pugui fer un entrenament a la setmana, en espais a l'aire lliure [en pistes tancades no es pot], i ho complementem amb entrenaments o exercicis a distància", diu Nache. Per sort, el model de club d'aquesta entitat centenària situada al cor de la Vila de Gràcia, en què tots els jugadors paguen i la instal·lació és pròpia, no aboca el club a un atzucac i la desesperació econòmica d'altres entitats a tot el territori. En aquest sentit, l'UFEC ja ha alertat que la situació actual pot comportar mortalitat de clubs i fins i tot federacions.

El president del bàsquet dels Lluïsos espera que s'escolti el clam de clubs de tot Catalunya, que les mesures es flexibilitzin i es pugui tornar a entrenar. Les competicions? Figues d'un altre paner: "Tot el que sigui alguna copa ja serà benvinguda, només amb clubs i entitats del barri o el districte ja faríem". Trobaran l'escletxa, en la pinça entre el Procicat i el virus?

Passatemps

MOTS ENCREUATS

121212121212

123456789101112

1

2

3

4

5

6

7

8

1

2

3

4

5

6

7

8

Horizontals

1. Cos cilíndric la base del qual és molt gran respecte a l'altura. Tipus d'impremta en el qual s'han fos dues lletres o més per simplificar la composició. 2. Terrenys dividits en erols. Signe de puntuació. 3. Llançar. Cloure, segellar un paper, una carta, etc., amb lacre. 4. Fa ús d'una cosa. Avantatge, benefici, que hom treu d'una cosa. 5. Càstig que prové d'una acció mal feta. Grup o radical acil en el qual el grup hidrocarbonat és aromàtic. 6. Violéssim la fidelitat que devem a algú o a alguna cosa. Al mig de l'estiu. 7. Domini d'internet pertanyent a Estònia. Donaries la primera escomesa a un enemic o adversari. 8. Propi de germans. Tercera nota de l'escala musical diatònica.

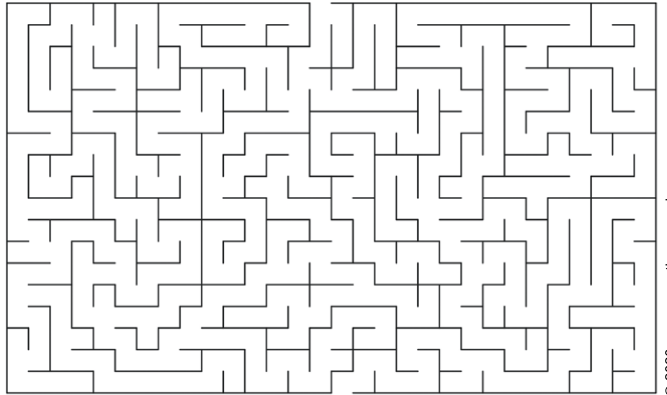
Verticals

1. Tasteu un aliment, especialment un líquid destinat al consum, per apreciar-ne la qualitat. 2. Faré iridescent, coloraré una cosa amb els colors de l'iris. 3. Vestidura talar, cordada de dalt a baix, que porten els eclesiàstics. 4. Àcid linoleic conjugat. Remar endarrere. 5. Profesió de Celso Duarte. 6. Domini de primer nivell territorial de Lituània. Compost amb roses. 7. Capital de Noruega. En anglès, gel. 8. Fer patir fam a algú. 9. Matar. Gas noble radioactiu, incolor, inodor i insípid. 10. Subdialecte de transició entre el català nord-occidental i el valencià. 11. Associació Mineralògica Internacional. Element d'un conjunt. 12. Abolició de la funció motora o, per extensió, de qualsevol altra funció.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

		5						
	6	1	3	7	2			5
	7		4	5		1	8	
6		8		4		3		
	5	3						
		4	1			5		
5	8		2	9				
1	3		8	6	4	9	5	
9			5	3		2		

Fàcil

	3		8		9	6		7
2		6	3					9
		7					5	
5	1			3				4
	4				8			6
1	6	9		2				
					4			
				7				

Difícil

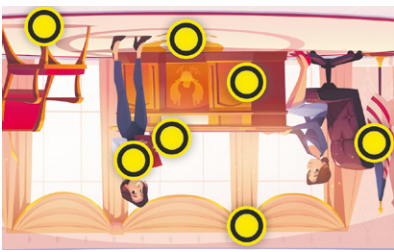
SOLUCIONS

3	8	4	1	7	6	5	2
7	5	2	9	8	4	3	6
1	6	9	5	2	3	7	4
9	4	3	7	5	8	2	1
5	1	8	6	3	2	9	7
6	2	7	4	9	1	8	5
2	7	6	3	4	5	1	8
8	9	1	2	6	7	4	3
4	3	5	8	1	9	6	2

Difícil

9	4	6	5	3	7	2	1	8
1	3	2	8	6	4	9	5	7
5	8	7	2	9	1	6	3	4
2	9	4	1	8	3	5	7	6
7	5	3	6	2	9	8	4	1
6	1	8	7	4	5	3	2	9
3	7	9	4	5	6	1	8	2
8	6	1	3	7	2	4	9	5
4	2	5	9	1	8	7	6	3

Fàcil

MOTS ENCREUATS
Horitzontals: 1. Disc. Logotip. 2. Erolats. Coma. 3. Gitar. Llacar. 4. Usa. Profit. A. 5. Sanció. Aroil. 6. Traissim. Sti. 7. Ee. Atacaries. 8. U. Fratern. Ml. Verticals: 1. Degusteu. 2. Irsare. 3. Sotana. F. 4. Cla. Ciar. 5. Arpista. 6. Lt. Rosat. 7. Oslo. Ice. 8. G. Afamar. 9. Occir. Rn. 10. Tortosi. 11. lma. Item. 12. Paralisi.

Víctor Yustres

Si tuviera que describirse en dos palabras, ¿serían tarifeño y fotógrafo? Tarifeño y de Santa Coloma. Las raíces que he echado en mi tierra de acogida son muy fuertes.

¿Qué fotografía le viene a la mente de su Tarifa natal? El viento. Siempre pienso en ese viento que me mecía como una nana.

¿Y de su patria chica, a la que emigró en 1964? La imagen de la solidaridad, la amistad, la lucha... En Santa Coloma están todas las luces brillantes de mi vida.

Dice que con la fotografía nunca ha pretendido cambiar el mundo, sino hermanarlo. ¿Cómo? La fotografía es una toma de conciencia. Es una herramienta sencilla que te hace sonreír, emocionar o llorar. Los fotógrafos somos notarios de la realidad.

Su fotografía ha girado mucho en torno a la migración. ¿Qué imagen la representa mejor? Hay una de una viejita sentada en una piedra tomando el sol. Alrededor hay coches y caminos de tierra. Ella está posiblemente añorando el pueblo que dejó. La fotografía sencilla es la que me conmueve.

Su sello es el blanco y negro. ¿Se capta mejor esa sencillez? Para mí, sí. El blanco y negro no te distrae. Es como una saeta que se clava en el corazón y te lleva la mirada a donde corresponde. Se sintetiza mejor la emoción.

Usted dice que "la calle es la mejor universidad del fotógrafo". ¿Qué ha aprendido en ella? A convertirme en invisible. Siempre he buscado la frescura y la espontaneidad y he aprendido a camuflarme para encontrarla.

En los años 70 empieza a trabajar como fotoperiodista para grandes medios. ¿Qué se lleva de esas experiencias? Aprendí que primero hay que ser una buena persona para luego ser un buen fotógrafo.

Si tuviera que escoger una foto suya, ¿cuál sería? En el año 2000, cuando cumplí 60 años, fotografié a un viejito en El Salvador, con una mirada... Parecía que miraba y a la vez no, o miraba hacia adentro. Es un retrato sencillísimo y se ha convertido en mi fotografía favorita. Tiene dolor y amor. Hay algo dentro de mí que quiere ser como él.

Samuel Aranda, ganador del World Press Photo, también empezó con usted. Samuel es buen fotógrafo y además buena gente, lo admiro mucho. Es como un hijo y me siento muy orgulloso de él.

¿Qué foto le hubiera gustado hacer? Me hubiera encantado fotografiar a Antonio Machado paseando a su mujer, Leonor, ya enferma de tuberculosis, por la orilla del Duero. Pienso mucho en esa escena. Hay muerte, pero también belleza y poesía.

HUMANISTA

Joan Guerrero (Tarifa, 1940) quiso fotografiar de pequeño el viento con una caja de cerillas, pero vio que era imposible. Ahí empezó su amor por el cine y la fotografía, que le ha llevado a ser uno de los fotoperiodistas que mejor han sabido retratar la migración y la pobreza desde la sencillez, la emoción y el compromiso social. El documental *La caja de cerillas* (2014), dirigido por David Airob, recoge la obra y los valores humanistas de Guerrero, un referente querido por todos.

Joan Guerrero

“Hay que ser buena persona para luego ser un buen fotógrafo”

El veterano fotoperiodista afincado en Santa Coloma de Gramenet reivindica la sencillez, el compromiso y la poesía tanto en su obra como en su vida

Para quienes quieren leer lo que nadie más se atreve a publicar

más detalle en <https://re.publico.es/>

R
La **REPÚBLICA**
de **Público**